

VASÁRNAPI UJSÁG

34-IK SZÁM. 1884. BUDAPEST, AUGUSZTUS 24. XXXI. ÉVFOLYAM.

Előfizetők: VASÁRNAPI UJSÁG évi 12 frt, 6 frt, 3 frt; POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 12 frt, 6 frt, 3 frt. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 6 frt, 3 frt, 1 frt. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 6 frt, 3 frt, 1 frt.

FILICZKY MIKSA
Budapest, VI., sugár-út 59. sz.

Mellfűző- és fehérnemű-gyár, vászonárú-raktár. — Uri ruhakészítés.

Ajánl saját gyártmányú mellfűzőket, ur- és gyermek-fehérneműket, vásznakot, asztal-neműket, szővényt árúkat és nyakkendőket a legújabb változatban és legújabb anyagban. Leg-újabb divatu ur- és fiú-öltönyeket, valódi gyapjú-szővetekből, barmalatos olcsó áru. — Kimerítő árjegyzékkel, minták és mérték utasítással ingyen és bérmentve szolgálnak. Vidéki megrendelésre legelőször szabadon elküldetnek. Püspönyök, fehérneműk és mellfűzők tisztító intézete. 1882

KIÁLLITÁSI ÉRTESÍTŐ

czim alatt július 15-ke óta egy fényes kiállítás, képekkel gazdagon illusztrált és szakavatottan szerkesztett hetilap jelenik meg, mely legitehesebb adatokat közli a budapesti országos kiállítás előmunkálatairól. — Szerkeszti és kiadja **GONDA BELA**. — Előfizetési ára ez év végéig 4 frt, a Gazdasági Művelődési egyesület 9 frt helyett csak 6 frt. Előfizetni lehet Budapestben, Koronahéreg-utca 3. sz.

Bicycles and tricycles

HILLMAN, HERBERT és COOPER-16l.

„Premier” Works Coventry.

Gyári jegy „D. H. F.”

Eredeti árak mellett folytonos készletben vannak

Brömer-Elmerhausen és Társánál
Bécs, II., Lichtnergasse 1.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

DLASK JÓZSEF
redőny- és görfüggöny-gyártó.

ajánlja gazdag raktárát redőnyökből és görfüggönyökből (rouleaux) fából és kelméből, minden nagyságban; ugyanígy nagyvonalú árjegyzékkel, díjazható görfüggönyökkel kávéházak és vendéglők számára. Szállítás bel- és külföldre utánvét nélkül.

Gyár: Dornbach, Hauptstrasse No. 27.
Raktár: Hernals, Ottakringstr. No. 98.
Fiók: Bécs, I., Kärntnerstrasse No. 14.

Arjegyzékek ingyen. 1703

Képvisele Magyarországra számára kerestetik.

CALDERONI és TÁRSA
látószerek Budapestben

váci-utca 30. és kis hid-utca 8.

ajánlanak nagy választékban és jutányos árakon szemüvegeket, orrszipeteket és lorgnetteket, lávszöveket és kettős lóbori látószöveket, göröcsöket, higan- és aneroiid-leg-súlymérőket, hőmérőket, folyadék-mérőket stb.

Arjegyzékek bérmentve küldetnek. 1497

1884. aug. 92. sz. 1884. aug.

BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL

TARTALOM:

Norraország és a magyarok a IX. és X. században. — Csoepey Lászlótól.

Ar Arthur monda-köriből. (II.) Tennyson idylljei. Angoltól. — Szász Károlytól.

Ar ingatlan vagyon megadótatásának fejlődése és mai állása Poroszországban. (II.) — Lukács Bölától.

A bögre. Plautus vigjátéka öt felvonásban, latinból — Csiky G.-től.

Költemény: Elvonulás. Léva Józseftől.

Műtörténetünk és az ötvösművészet. — Hampel Józseftől.

Nyílt levelek: Bartal Antalhoz. — Finály Henrikől. — A szerkesztőhöz. — Görgei Istvántól.

A Pesti napló és a Kisfaludy-társaság.

A BUDAPESTI SZEMLE, mely eddig évenként hatszor jelent meg 80—90 ívnyi tartalommal, 1881 január 1-től kezdve havi szemlévé változott át, s megjelen évenként tízenkötészer 120 ívnyi tartalommal, az eddigi előfizetési ár mellett.

A Budapesti Szemle tájékoztató igyekszik a magyar közönséget az eszmékről, melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetítő kíván lenni egyfelől a szak tudomány és a művelt közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom közt. E mellett lehető széles tért nyit a nemzetgazdasági közölményeknek, a m. tud. akadémia nemzetgazdasági bizottságától támogatva.

Megjelen évenként 12-szer 10 ívnyi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 frt, félévre 6 frt. Előfizetéseket minden könyvtár, eladó, Bécsben, Szeleński György es. kir. egyet. könyvtár, I. Stefansplatz Nr. 6. As előfizetési pénzek az alulírt társulat kiadó-hivatalába küldendők be, vagy a könyvtárakhoz, a kik szintén föl vannak hatalmazva elfogadásukra.

FRANKLIN-TÁRSULAT,
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapestben.

KWIZDA KÖSZVÉNY-FOLYADÉKJA
évek óta kipróbált, jeles szerköszvény, csúsz és idegbántalmak ellen.

Jelesnek bizonyul ficzamosodások, az izmok és idegek feszültsége, véréraláfutások, zúzódások, a bőr érzéketlensége, továbbá helyi göröcsök (lábkragöröcs), idegfájás, s kötelek után származott daganatok ellen; főként erősítő szer nagyobb fáradságok, gyaloglások, stb. előtt és után, valamint előhaladott agk korban beállott gyöngeségéknél.

Valódi minőségben a következő czégeknek: Budapestben nagyban: Török József gyógyszer, király-utca, Strobenstestv., Thallmayer A. és Seitz, Pillich F. (kerpesi udvar); Kocheister Frigyes utóda.

Fő letét: KWIZDA FERENCZ JANOS
kerületi gyógyszer. és es. k. udv. szállítóal. Korneuburgban.

Egy üveggel 1 frt o. é.

Ezen kívül a koronásöröcsök majd minden gyógyszer-tárában vannak letétek, melyek a vidéki lapok által előnként köztudomásra hoztak **Széles megfigyelésül.** E készítmény vételénél kérjük a t. közönséget, mindig Kwizda k ö s z v é n y f o l y a d é k k á t kérni és arra figyelni, hogy ép úgy minden üveg, valamint a carton is a fennebbi védjeggyel van-e ellátva. 709

Vadászat kedvelőinek.

Jó minőségű **Lefauchaux- fegyver** 100 barna 1.40, 1.40. **Lancaster** 100 barna 1.40, 1.30. darab zöld 1.40, 1.70. **Lancaster** zöld 1.70, 2.00. Nagy vadakra 500 goyo, doboza 70 kr. Töltényfűző 200 drb. 30 kr. **Léportárak biztonságosított kettős zárral** 1/2-3 kékár. 2-4. Töltényfűzők 1.50-2. Töltény-szekrény 3-4. **Fegyverzetek** fr. 4.50-10. Kemény fegyverek fr. 3-4. **Vadász-táska** fr. 3.50-12. Nagy vadász-rény fr. 8-12. **Vadász-táska** fr. 3.50-12. Nagy vadász-rény fr. 8-12. **Vadász-táska** fr. 3.50-12. Nagy vadász-rény fr. 8-12. **Vadász-táska** fr. 3.50-12. Nagy vadász-rény fr. 8-12.

Uj! kutyaidomító megdönti a kutyaidomítókat. **Uj! kutyaidomító** megdönti a kutyaidomítókat. **Uj! kutyaidomító** megdönti a kutyaidomítókat.

Vadász-kulacsok 3, 4, 6, 8 üveggel fr. 1-12. Jó fogású és **Bull-dogok** és fr. 1. **Vadászok és villa** fr. 1. **Vadászok és villa** fr. 1. **Vadászok és villa** fr. 1.

Remontoir vadász-óra fr. 15. **Remontoir vadász-óra** fr. 15. **Remontoir vadász-óra** fr. 15.

Angol disznóbőr-nyereg fr. 15. **Angol disznóbőr-nyereg** fr. 15. **Angol disznóbőr-nyereg** fr. 15.

Erős gummi esőköpeny fr. 10. **Erős gummi esőköpeny** fr. 10. **Erős gummi esőköpeny** fr. 10.

Tejles torna-készülék fr. 15. **Tejles torna-készülék** fr. 15. **Tejles torna-készülék** fr. 15.

Belőtt biztonságos revolverek fr. 8-10. **Belőtt biztonságos revolverek** fr. 8-10. **Belőtt biztonságos revolverek** fr. 8-10.

A főtáladó dr. Meidinger tanár úr által kizárólag, hitelesített gyár

MEIDINGER-KÁLYHÁKRA.

HEIM H., fiók: Budapest, Thonet-udvar.

Gyár: Ober-Döbling, Bécs mellett. 1716

Raktár: Bécs, I., Kärntnerstrasse Nr. 42.

Legjobb szabályozható, töltő-s szellőző kályhák.

A kedveltség, melyben kályhák mindentelér részesülnek, sok utasítás adott alkalmat. Figyelmeztetjük tehát, tekintettel mellesleg védjegyükre, a t. közönséget saját érdekében, hogy jelesen ismert gyártmányainkat föl ne osszejle az utasításoknál; legyenek azok egyszerűen mint Meidinger-kályhák vagy mint javított Meidinger-kályhák ajánlva.

Fűtés egész 3 szobáig csak egy kályhával.

Központi fűtések egész épületekre.

A gyár védjegye a kályhajótok belső-jére van beleöntve.

Meg nem felelő tárgyakat visszaver.

Próba-megrendelésnek nagy képes árjegyzéket mellékel.

KERTÉSZ TÓDOR
Budapest, Dorottva-utca 1. sz.

HAZAI IPAR

RIGLER JÓZSEF EDE
budapesti gyártelepének legújabb készítményei

csimű csontszinű sima angol modorban készült igen finom és eleg. levél-papír, diszes dobozban 50 levél és 50 boríték.

ADRIA

Humorisztikus levélpapír,
a „Bolond Istók” és „Borsszem Jankó” című humorisztikus életrajzok alakjaival.

Ezeket kívül ajánlom szintén saját készítményű sárgás angol modoru „Stuart” vagy francia modoru szines levélpapírjaimat jelvényekkel u. m. **Füstöl élet. Hangjegyek és Virágpósta** címűeket vagy pedig jelvények nélkül, melyek szintén nagy választékban kaphatók belvárosi raktárban

kecskeméti utca 13-dik szám alatt.
Arjegyzékek kívánatra bérmentve. 1430

Gyártelep: VI. rétsza-utca. 55. sugárútról jobbra.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent, s minden könyvkereskedésben kapható az osztr. tartományok számára **Szeleński György** es. k. egyet. könyvtáránál Bécsben I. Stefansplatz 6.

GAZDASÁGI JOGISME

A GAZDASÁGI TANINTÉZETEK NÖVENDEKEI

ES

A MEZEI GAZDÁK SZÜKSÉGLETEIHEZ ALKALMAZVA

IRTA

D. HALLER KÁROLY

Második bővített kiadás. Ara füzve 1 forint.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

Dr. KUNCS ADOLF CSORNAI PRÉPOST.

FÉNYES ünnep színhelye volt a csornai prépostság díszes egyháza Szent István napján. Ekkor igatták be ünnepélyesen a prémontrei kanonok-rend új papját, a boldog emlékü Simon Vincze érdemes utódját, **Kuncz Adolfot.**

A nagy vesztés után, melyet a kitünö tanító-rend Simon Vincze halálával szenvedett, méltán kérhették a tanügy barátai: ki lép majd nyomába? ki folytatja e szép állásban ugyanazon buzgósággal és értelemmel a közműveltség és közjólét emelésének munkáját? A választ megadták a rend tagjai, midőn bizalmukkal a szombathelyi főgymnázium jeles igazgatóját, **dr. Kuncz Adolfot** tisztelték meg, ugyanazt a férfit, a kit nem sokkal előbb a szombathelyi kerület nagy többséggel választott országgyűlési képviselőjévé.

Kuncz Adolf még fiatal férfiu. 1841. decz. 18-án született Sálón, Vas megyében. Szüleit korán elvesztvén, nagynénje gondjái alatt nevelkedett Keszthelyen, hol az alsó gymnasiumot végezte; a felsőbb osztályokat Szombathelyen tanulta kitünő sikerrel. 1857. szept. 19-én lépett a csorna-prémontrei rendbe; 1863. okt. 6-án tett ünnepélyes fogadalmat, 1864. szept. 22-én mondott új misét. Ezt megelőzőleg, még mint ifju theologus oly kiváló jelelt adta tudományos képzettségének, hogy a rendfőnök teljes bizalommal alkalmazta tanáru Keszthelyen. Tanítványai bizonyára nem fogják elfelejteni azt az egészséges arczu, selyem-szőke hajú ifjút a fehér talárban, a ki nekik oly komolyan magyarázta a mathezis és fizika titkait.

Néhány év mulva a szombathelyi főgymnáziumban nagyobb tért nyertek tehetségei. Ő volt a második a rend ifju tagjai között, a kit Simon Vincze prépost a budapesti egyetemre küldött magasabb kiképzés végett. Egy év alatt — 1867-ben — fényes eredménnyel tette le a tanári vizsgálatot, s nyerte el a doktori fokozatot is. Újra elfoglaltván tanári székét Szombathelyen, szerény visszavonultságban egyedül hivatásának, tanulmányainak élt. A ki néhány év mulva az ifju tanár szobájába lépett, bizonyára meglepte az a pompás könyvtár, melyben a magyar, német, francia, angol irodalom szépirodalmi és tudományos remekei voltak együtt; de nem kevésbé lepett meg akárkit a főgymnázium fizikai muzeumának gazdagsága, czélszerű berende-

zése, a mi jó részben szintén a szaktanárt dicséerte. A mit ő tanszéközökben elődeitől átvett, alig volt több a semminél; ma a szombathelyi gymnázium egész főlserelése ha nem leteljessebb, bizonyára egyike a leteljessebbeknek a magyar középiskolák között, s ez Simon Vincze prépost áldozatkészségén kívül Kuncz Adolf buzgalmának eredménye.

1875-ben, midőn dr. Pauer Imre igazgató a pozsonyi akadémiánál a filozófiai tanszékre lépett, a prépost Kuncz Adolfot nevezte ki helyébe. Ekkor kezdődik az a tevékenysége, mely az eddig oly visszavonultan élő tudós tanárt csakhamar mint a közélet buzgó férfiat mutatja be. Nincs a városnak és megyének kulturális ügye, melyben üdvösen közre ne működne;

egymásután éri őt a megérdemelt kitüntetés; Vas megye bizottsági tagja, az állandó választmány tagja, a megye népnevelési, statisztikai és egészségügyi bizottságának tagja, a vas megyei gazdasági egyesület közigazdasági osztályának elnöke, városi képviselő, az óvoda-egylet elnöke és az iskolázék alelnöke lesz. Ő felsége a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével tüntette ki, majd a polgári érdemek jutalmaképpen megkapta a szombathelyi választókerület képviselői mandátumát, s társai bizalmának alapján június 14-én kinevezetik csornai prépostá.

A közbecsülésnek és szeretetnek oly mértékével, mint Kuncz Adolf, valóban kevesen dicselkedhetnek, és a mi legfőbb, az elismerés önként jó irányában minden oldalról.

DR. KUNCS ADOLF CSORNAI PRÉPOST.

Mint tanár egyike azoknak, kiktől a növények nemcsak sokat tanulnak, hanem lelkesednek érte és a tudományért. Tanítványai közül valók a herényi Gotthard-testvérek, Jenő és Sándor, kik már is oly szép sikerrel művelik a csillagászat tudományát; tőle nyerték azt a szellemet, mely a független, gazdag ifju birtokosokat a közműveltség kiváló munkásaivá avatta.

Nem mindennapi tehetség nyilatkozik Kunce Adolf irodalmi működésében. Kiseb dolgotokotokon kívül, abból az alkalomból, midőn a természetvizsgálók XXI. nagygyűlésüket Szombathelyen tartották, mint a gyűlés titkára megírta Szombathely terjedelmes monográfiáját. E mű kiváló helyet foglal el monografiáink között, s a történelmi társulat nem egyszer ajánlja figyelmébe azoknak a hatóságoknak, melyek területök történetének megírására kérnek tanácsot.

Ily tevékenység után jutott a derék és tudós férfi előkelő állására, melyen feladatai nagyságához képest ereje és hatása bizonyára növekedni fog. Fialton nyerte meg egyházi méltóságát; és ő kétségkívül úgy fogja használni a helyzetet, a mint kell; multja biztosítéka a jövőnek. Péláds életű jó pap, nagy műveltségű, finom modoru férfi, modern ember a szó nemes értelmében, a ki egy tanító-rend élén egyuttal mintakép arra, hogyan oldandó meg a tanító-pap helyzetének problémája. Az egyház, a tanügy, a közjólét sokat vár tőle, az új főpaptól, s ismerői tudják, hogy nem hiába. N. L.

SIROK KÖZÖTT.

I.

Szeretek én bolyongani
Közöttetek, sírok halottjai!
Rég porladó szivek fölött
A pázsit kétszer oly tömött.
S köröskörül, a merre nézek,
Halál helyett száz ifju élet.
Azt olvasom fűben, virágban,
S a sírból feltámadás van.

Rég porladó szivek fölött,
A hol a pázsit kétszer oly tömött,
Szoktam tündönni egyedül
A túlvilági lét felül.
S ha uj sírdomb előtt megállok,
Melyet benőttek a virágok:
Ugy érzem, holtakkal beszéllek
S mélézva egy rózsát letépek.

II.

Együtt küzdötték át az életet,
Kik most nyugodni ide tértek.
Hangos családí köröket
Pótolja néma sírúreg.

Köröskörül dús illat árad
Virágos telkén a halálnak.
Gyepje jól ápol, üde zöld!
Márványát adta messze föld.

Hiába lesz a földi földés.
Porember, gögödél örökké!
Hiú elmével képzéled,
Hogy a holtak is kényesek.

III.

A temető csendes magánya
Mindig kedvenc helyem marad.
A lét zajából ki-kivágyva,
Oda irányom útamat.
Ha bú emészt, ott enyhülök;
A léttel ott kibékülök.

Ha sírról sirra lépdegek,
Ugy teszköz, hogy marasztanak.
A holtak mintha intenek:
«Békán viseld fájdalmadat.
Begyógyul mindnyájunk sebe,
Tiéd is, bánat embere!»

BEVICZKY GYULA.

FORSTER DÓRA.

Angol regény.

Irtá BESANT WALTER.
NYOLCZADIK FEJEZET.

A vadászat.

Némelyek azt hitték, hogy ez a vadászati összejövetel csak ürügy arra, hogy Forster Tamás átvegye északon a politikai vezérletet. Szó sem volt arról; s a társaság csak azért jött össze, hogy lássa a durhami püspököt, — a kivel a katolikus nagyobb rész másképp nem érintkezhetett — és lord Derwentwatern; főleg pedig, hogy ez a kettő feltűnés nélkül összejöhessen. A vendégek legnagyobb részt Hexhamban hálaltak meg s reggel korán jöttek át Blanchlandbe. Nagy csapatban érkeztek, szép négyesgömbben s lovaikról leszállva lady Crewe-nak udvaroltak, a ki nyájasan fogadta őket, s kimentette férjét, kit hajlott kora nem enged ily korán fölkelni, s csak este fogja üdvözölni barátait. Azután villásreggelit ettek, hideg husokból, spékelt pecsenyekből és bőséges sörrel — mert éhes és vig kompanyia volt, és nem igen kínálhatták magokat. Egész napi lovaglás és vadászat állt előttük, s a ki hat-nyolc óráig nyeregben ülni készült, méltán elláthatja magát a böles Salamon orvoságával. — En, a ki rendesen nem szoktam lovagolni, ez nap mégis velök mentem. Mellettem lovagolt lord Derwentwater, vörös vadászfrakkban, valamint öccse is. De a lord maga komor, sőt szomorú volt.

— Nem tehetek róla, miss Dorothy, — mondá, — de elszomorodom, ha arra gondolok, hogy mi itt nevetünk és mulatunk, pedig pártütést és lázadást forralunk az ország királya s a fennálló rend ellen. Lesz-e ennek jó vége, — én nem tudom.

A közben megkezdődött a nagy hajtsa. A rókat felverték s halálra üzték. Tamás bátyám, Radclyff Károlylyal, jártak legelő s el is ejtették az állatot és nekem hozták a lompos farkát, diadaljelül. Lord Derwentwater nem távozott mellőlem, mert jobban érdekelte beszélgetésünk, mint az egész vadászat, különben sem léven szenvedélyes rókvadász. Nekem pedig e lovaglásom végtelenül kellemes volt, látva lord tekintetében azt a hő imádatot, mely minden női szívnél hizeleg, még ha a kitől ered nem oly kedves is, mint ő volt az én szememben. Szívesen elhiszszük a mit óhajtunk; s én semmit sem tartottam óhajtatónak, mint az ő figyelmét lekötöni — és ártatlan tapasztalatlan-ságomban azt hittem, hogy azt örökre birhatom és sejtelenem sem volt az akadályokról, melyek kettőnk közt emelkednek. Szegény, szegény Dóra!...

Az idős urak közül néhányan visszamaradtak s egész nap lady Crewe-val társalogtak, egykori ábrándjaik s imádatuk tárgyával. Talán minden nőnek s bármily koros legyen, hizeleg, ha a férfiak még emlékeznek egykori szépségére; s a hiúság az a nőnek, a mi az ész a férfiak: fenntartja lelke erejét késő vénségeig — s lady Crewe nem volt öreg, még mindig szép volt s értette a mesterséget, mikép kell pórázon vezetni a férfiakat. Egyszerű mesterség, de kevés asszony érti; pedig csak abban áll, elhitetni a férfakkal, a mit óhajtanak.

— Nem szerelem, — mondá Hilyard ur, — hanem inkább hiúság kormányozza a világot. Delila meghódította Sámson, mivel játszott erejében való elbizakodottságával Kleopátra, meghódította Antonius, elismervén hősisége ellenállhatatlan voltát.

Igy tudta lady Crewe, gyöngéiknek, vagy önámító képzelgéseiknek hízelve, oda vinni a férfiakat a hová akarta. Szó sincs róla, hogy a durhami püspök neje szerelmeskedett volna valakivel valaha; bizonyára nem; de azért minden férfi a rabja volt.

Dél előtt, tíz-tizenegy óra közt, mikor az egész társaság a vadászaton volt, a püspök is kijött szobájából, felöltözve s készen a napi teendőkre. Ily késő életkorban, azt hiszem, minden napra — mely utolsó is lehet, jól megerősödjön — étellel, imával s elmélkedéssel — kell lépnie az embernek. Ó lódsága reggel vénebbnek látszott, mint az este, de azért roskatag nem volt. Néhány szót váltva az otthon maradt s tisztelőre siető nemesekkel, azonnal Hilyard ur után küldött. Ez az igazat megvallva, teljes-séggel nem óhajtotta e találkozást, sőt mióta a

püspök látogatása lilátásban volt, mindenféle ürügyet kitalált, hogy utjából kitérhesse s miután ez nem sikerült, megérkezte óta is gondosan kerülte ő méltóságát.

Ő méltósága, először is, megszokott udvariasságával arra kérte Hilyard urat, hogy mutassa meg a romokat, mit ő szíves készséggel meg is tett, remélve, hogy ezzel kikerülheti az egyéb tárgyak körüli beszédet (a mitől félt). A romok megsejtelése közben, a történelem és régiség kérdései körül, mind a püspök, mind a szerény házgonnok, széleskörű tudományosságot s jártasságot tüntettek föl egymással szemben.

— Ön, — mondá a püspök, — némi jártassággal látszik birni tudományos dolgokban. Ugy látszik tanulmányozta az egyházi építészetet és régiségeket?

— A magam korlátolt körében, méltóságos uram, igyekeztem némi szerény ismereteket gyűjteni.

Ekkor a püspök egy mohos köre leült a régi torony aljában, a hol védve volt a szélről s élvezhette a nyájas verőfényt és Hilyard urra szegezve éles tekintetét — mely egy sólyom szemének szurós pillantásával birt s félelmebb volt egy oroszán tekinteténél — így szólt: «No sir, engedje kérdeznem: kicsoda ön voltakép?»

— Nevem, méltóságod szolgálatára, Hilyard Antal.

— Azt tudom, s azt is, hogy tíz év óta a Forsterek szolgálatában áll. Mikor sógorom önt fia nevelőjeül fogadta, nem tudakozdottam utána. Azt se kérdeztem, miért nem lett, tanult ember léte, káplán s nem lépett egyházi pályára, mint várható volt, hanem egyszerű sáfár lett az öcsémnél. De tekintve a rendkívüli bizalmat, melyet öcsém és hugom önben helyeznek s a nagy befolyást, melyet reájok gyakorol: mégis tudnom kell, kicsoda ön voltakép. — Csak s hugom önt becsületes embernek tartják.

— Remélem, az vagyok, mylord.

— Nincs okom kételkedni rajta. Ön énekel, szint játszik, bohóskodik, ha vendégek vannak a háznál; különben a háztartást viszi s ura és kisasszonya teljes bizalmát élvezi. Ön megtanította hugomat énekelni, zenélni, francziául beszélni — a mi mind szép dolog. Azt is hallottam hogy ámbár 30 font évdíjra van fel fogadva, ön abból alig vesz évenként egy pár guineát igénybe, ruházata. Mi ember ön? Lehet valami cselészövé whig, a ki egy tory-nemesnél be akarja magát hizelegni, hogy veszélybe rántsa; lehet valami titkos jezsuita-kém, a mi még veszedelmesebb. Mondja el hát: ki fia, hol született, mit s hol tanult, mi a vallása? szóljon igazat.

— Londonban születtem, mylord; vallásomra protestáns vagyok s egyházam hű és alázatos szolgája; atyám csaplóros volt, csapászeke Barbicane-ben; tanultam a sz. Pál iskolában, a hol némi kitűnőségre tettem szert — azután Oxfordban, épen a méltóságod Lincoln college-jében.

— Folytassa sir, — szólt a püspök, látva hogy Hilyard ur fennakad, remeg, erős izzadságtól törli homlokát. — Folytassa, parancsolom.

— Nem tagadom, mylord, sőt töredelmesen bevallom méltóságodnak, hogy Forster ur előtt eltilkoltam az okát, miért hagytam el Oxfordot egyházi állás és rang nélkül. Remélem, töredelmes vallomással enyhítheti méltóságod szigorú ítéletét.

— S miért hagyta el Oxfordot?

— Mert kicsaptak — mylord.

— Kicsaptak? Ez ugyan szép ajánlat, egy előkelő nemes család sarja nevelőjének! S miért csapták ki, ha szabad kérdeznem? — mondá a püspök, oly rettenetesen rázza firtos fejét, mint egy olympusi Zeusz.

— Mylord, — felelé a szegény ember reszketve zavarában és félelmében, — engedje megmondanom, hogy gyermekkorom óta arra voltam átkozva, — mert igen is, élettemnek ez valódi átká volt, — hogy gyönyölni, másokat utánozni és kifigurálni szerettem; azután ellenállhatatlan vágyam volt verseket írni, angolul és latinul, valamint színi jeleneteket játszani, Dryden, Shakspeare vagy Ben Johnson szerint — a miken mások nevettek, mig én utóbb keservesen megsirtattam. Méltóságod emlékeztetik, hogy szokás volt Oxfordban, iskolai színjátékoknál, hogy a Terrae filius — a föld fia — a proctor (prorector) után, a ki a komoly

NO SIR, KICSODA ÖN VOLTAKÉP?

beszédet tartotta, szabadon tréfált, élcelődött, csufolódhatott. E Terrae filius-ok közt némelyik nyers és szemtelen volt, némelyik elmes és éles; a proctor és a többi főbbek jobban szerették a nyers és szemtelen Terrae filius, mint az élcezt.

— S te az élcezes közé tartoztál, nemde azt akartam mondani? Megsértéted valakit, s azért csaptak ki? Mi?

— Nem épen azért, mylord; de e szereplésben megszoktam a gyönyölődés szabadságát — s egy alkalommal gunyverseket írtam a főiskola igazgatóira, — melyeket egy hitvány áruól megvitt nekik. De ez nem tartozik ide.

— S mi volt azokban a gunyversekben?

— Méltóságod megítélheti. S ezzel Hilyard ur elővette zsebkönyvét, melyben iratszeleiteit tartotta s kivéve belőle egy összehajtogatott és már időtől sárgult papírt, remegve nyújtotta át a püspöknek. — Ha méltóságod kegyes lesz egy tekintetemet vétni rá, ez volt szerencsétlenségem okozója. Latinusra nézve, azt mondták, Martialra, vagy Ausoniusra emlékeztet.

S mialatt Hilyard ur, már nem mint vezeklő bűnös, hanem mint kritikusa dicséretét vagy gáncsát váró állt ott, — a püspök olvasni kezdett, aztán mosolygott, végre nevetett.

— A vers, — mondá, visszaadva azt szerzőjének, de már nem oly haragosan mint előbb — a vers valóban elég szemtelen s megérdemelte a büntetést; de irályai jutalmat érdemelt volna, vagy legalább enyhíthette volna az ítéletet. S e miatt csaptak ki?

— Bizonyítványomban nem tettem említést róla.

— No jó; ez már elmúlt, s a büntetés elég súlyos volt, hogy a bűn meg legyen vezekelve. Mert ily kitűnő tanuló szép pályára számíthatott volna az egyházban. Lehetett volna káplán, lelkész, esperes, — tán még püspök is. Mióta a főrangnak elfordultak az egyházi pályától, nem egy püspök van oly alantas rangból eredett, mint te. Most hát a Forster ur javára, házgonviselője vagy; dözsölő társa, ha maga van, mulattatója s udvari bolondja, ha vendégei vannak. De miért nem veszed föl a fizetésedet?

— Oh mylord, gondolja meg, — uramnak s kisasszonyomnak annyi hálaival tartozom; s ők, — ha nem szívesen vallanak is be, — csak abból élnek, a mit méltóságod s a mylady jó-

sága ad nekik: hogy volna lellem elvenni tőlök, a mit méltóságod nekik szántak?

— Hallod-e ficzkó, vagy nagyon becsületes vagy, vagy kitanult ravasz udvaronc?

— Udvaronc nem vagyok, mylord.

— Elhiszem neked. Meg fogom kérni myladyt, hogy hagyjon meg mostani állásodban s egyelőre ne változtasson öcsese háztartásán. Az én gondom lesz, hogy megkapd a fizetésedet.

Azután, mintha csak kiváncsiságból s érdek nélkül, kérdezősködni kezdett életmódunkról, a bátyám szokásairól, mulatásairól, jelleméről, erényeiről s fogatkozásairól.

— Hallom, — mondá a többi közt, — hogy valami igaztók is fordultak meg a vidéken.

Hilyard ur azt felelte, hogy Gascoigne és Talbot kapitányok jártak erre, északon, de Forster ur, a mennyire tudja, nincs velök semmi érintkezésben.

— Ezt szeretem, — szólt a püspök. — Vigyázz, nehogy valamimégg gondolatlan lépésre engedd ragadtatni uradat. Fontos okok vannak arra, hogy idő előtt semmi ki-

ne törjön s ő valamibe ne sodortassék.

Ezzel a püspök föllállt s magára hagyta Hilyardot. «Készen voltam rá, mondá ez nekem, mikor később az egész találkozást elbeszélte, — hogy egyszerűen elesapat. De ő kegyelmesebb volt irántam, mint egykor a — proctor.

A nap főcélja, tudniillik összehozni lord Crewe-t és lord Derwentwatern, a protestáns püspököt és a katolikus főurat, kik mind a mellett egy párthoz tartoztak, — estére megvalósult. A vadászatról az egész társaság haza jöven, asztalhoz ülünk, vagyis két asztalhoz: egyiknél az idős és tekintélyesebb urak, a másiknál a vigabb czimborák helyezkedtek el. Tamás bátyámnak, mint házi gazdának, az első asztalnál kellett ülnie, bár meglátott rajta, hogy szívesebben ülne a másiknál.

Az első fogás után, mikor a cselédség kiment, bátyám felállt, hogy poharat köszöntson; s emlékeztette barátait, hogy összejövetelük célja, találkozási huzni össze lord Crewe-t, a durhami püspököt, és lord Derwentwatern, ő fensége a herceg vérokonát — a mi megtörténvén, emlékezzenek meg arról, hogy mellettek állanak a nemzet jobbjai egy nagy czél előmozdítására — ezzel a távol levő Jakab hercegre üritette poharát.

Ez, a jelenlevők zajos üdvözlései közben, megtörténvén, a politikák fordult a beszéd. Előhozakodtak, hogy a tényleges királyné mind jobban látszik hajlani száműzött fivére érdekeinek s jogainak elismerése felé; hogy a londoni lakosság napról napra több kedvet mutat a valódi trónörökös iránti hűség visszatéréshez; hogy az egész ország java, néhány sejtés ellenében, mind Jakabpárti. (Ezt már százszor hallottam; de ha igaz, miért nem kiáltották ki egyszerre Jakab királyt? ha pedig nem igaz: miért ámitják magokat és egymást! — kérdeztem magamtól, együgyű leányi eszemmel?)

Mig így folyt a beszéd, a püspök komolyan és hallgatva ült széken; s lord Derwentwater is hallgatva figyelt a többiek beszédeire, lady Crewe pedig nyájasan mosolygott s helyeslőleg intett mindenik felé. Mikor pedig mindenik elmondta a maga mondanivalóját, a püspök felkérte lord Derwentwatern, írnia le nekik a herceg személyét; mire a nemes fiatal gróf nagy lelkesedéssel kezdett beszélni unokatestvérérl.

— Személyére nézve a herceg magas és inkább vékony termetű; komoly és kevés beszédű. Személyes bátorsága minden kétségen felül áll, a mint Oudenarden és Malplaquet-nál megmutatta. Ámbár a jezsuita papok inkább a szemlélődő, mint a hadi életre — inkább a mennynek, mint a földnek nevelték.

— Ragaszkodik-e erősen vallásához? — kérde a lady.

— A mi vallásosságát illeti, az sziklaszilárd, — felelé a gróf. — Udvaránál több misét mondanak, mint hadi tudósítást olvasnak.

Rábirhatná-e mégis magát, — kérde a püspök, — hogy elfogadja hazája hitét?

— Meg vagyok győződve, mylord, hogy nem fogja változtatni vallását soha.

— Akkor, ha visszahozzuk is, — felelé a püspök, — a jezsuiták rövid időn ismét száműzetésbe fogják hajtatni.

— Ó fensége, ha Anglia királya lett, protestáns tanácsadókkal veheti körül magát. Mi katolikus nemesek szívesen visszavonulunk s nem kívánunk egyebet, mint hitünk és lelkiismeretünk szabadságát.

— Meglássuk, meglássuk, — szólt a püspök elgondolkozva s fejtét csóválva. — Addig is örülök mylord, hogy önt itthon láthatom: mint angol főnemes, lerázva magáról a francia udvar köteleit. Figyje meg, boldogabb lesz itthon mint St. Germainben vagy Versaillesban. Higgyen egy öreg embernek, a kinek harminc évi tapasztalása van az udvarnál: az udvari légkör sok rossz vért s epét készít az emberben; de mégis jobb, mint az ármánykodók, pártütők és lázadászserzők légköre. Csak semmi pártütés, semmi felfogatás, semmi idő előtti erőszakos lépés, uraim. Várjunk időnkre! Lehet, hogy ő fensége rábirható lesz, hogy elfogadja a hit harminczkilenc czikelyét s akkor rázkódások nélkül fog atyái trónjába ülhetni. Adja isten, hogy ezt megérjük. Azért semmi pártütés a herceg érdekében; s ön sir, a ki legközelebb áll hozzá, ön legyen a legovatosabb! — És most uraim, — szólt, föllálva székeről, egész méltóságában, vállaira omló fehér fürtjeivel, mig neje is föllállt s karját nyújtá neki, — uraim, lordok és nemesek, protestánsok és római katolikusok, a régi vagy a megújított vallás hívei, önnel imádkozom az igaz ügyért s adom önökre püspöki áldásomat. Igen, — folytatá egész magasságában kiegyenesedve s áldásra emelve kezzeit, — az apostolok egyenes utódnak, szakadatlan sorban s isteni jogon, az áldását adom mindnyájokra!

Lord Derwentwater meghajtotta térdét, megcsókolva a püspök fehér, finom kezét; s az egész társaság mélyen meghajolva nyílt kétfelé, mig a püspök, neje karjára támaszkodva, elhagyta a termet.

PETERHOF.

A Finn-öböl déli részén, Szt-Pétervártól alig egy pár órányira fekszik az orosz Versailles, melyből most néhány képet bemutatunk. Nyaraló helyekre a vagyonosabb osztálynak, nem annyira egészségi szempontból, hanem inkább változatosságból és divatból mindenütt szüksége van, még a hatalmas orosz birodalmi fővárosában is, mely pedig minden birodalmi székhelyek között a legzordonabb vidéken s leginkább éjszakra fekszik, úgy hogy ott a különben is rövid ideig tartó nyári forróság eltűrni nem volna valami nagy lehetetlenség.

Peterhof, a szentpéterváriak e kedvelt nyaraló helye, a tengerparton, lejtőn nyúlik le, terraszain sok alkalmas hely akad villák s szép kilitással rendelkező kertek készítésére. Maga a város sem épen kicsiny, állandó lakosainak száma közel tízezerre megy s van 8 temploma, köztök egy a lutheranusoké. De nyáron át valóban nagyvárosnak látszik, akkora s oly előkelő közönség fordul meg itt.

Igen természetes, hogy a fő vonzó erő a csári udvar, mely már régóta itt szokott nyáron át tartózkodni. A várkastélyt 1711-ben még nagy Péter építtette. Sem a kastély, sem a kert nem valami különös. Fény és pompa van bennök, de az izlés meglehetősen régi. Különösen kerek egészen a versaillesi merev formákhoz alkalmazkodik, a szökőkutak, vízeselek, nymphák, tritonok, metszett fák s más effélék egészen a francia udvari étiquettnek megfelelő izlést tanu-

sitják. Egyedül a csinos és igen becses darabokkal is rendelkező képtár érdemel nagyobb figyelmet oly emberek részéről, kik már más fejedelmi lakokat is láttak a múlt századból. Azoknak azonban, kik tisztán a pompában akarnak gyönyörködni, akad itt elég nézni valójuk. A nagy kiterjedésű kertben, még a Katalin-czárnő korában uralkodott francia divatnak megfelelő nevekkel: Monplaisir-, Marly-, Monbijon-pavillonok, távolabb Babylon görög stílusú kastély, Nagy Péter háza, stb. fordulnak elő; csekély kivétellel épen úgy, mint Versaillesban s egészen oly izléssel rendezve be.

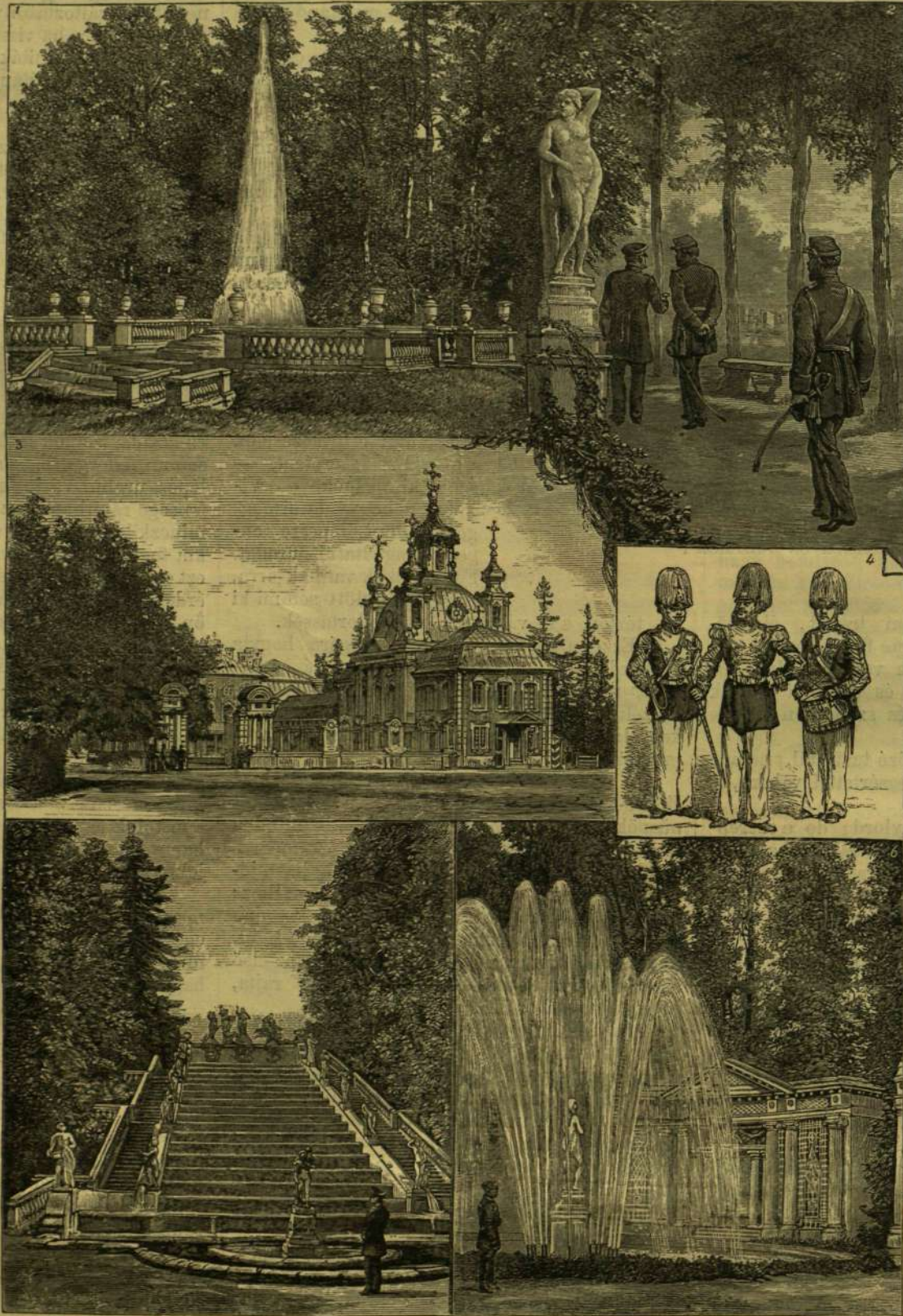
A nyaraló lak különben nincs egészen

csárának a merényletek ellen inkább menedékhelye lett, mint nyári üdülője, de azért még mindig megtartják azokat s az idén is elég érdekes volt. Természetesen, nagy mérvű rendőri felügyelet alatt.

MEZŐHEGYESEN.

Az alföldön vagyunk. A nap égetően süt s a láthatár déli része sötét felhőkkel van borítva, melyek aggasztó sötétséggel függnek az égbolton. A nap elbujt egy pillanatra a fekete tömeg mögé, de nem sokára ismét előkerül, festői su-

A síkság felséges egyhanguságát csak itt-ott zavarja meg a pár kútgém s a távol feketéllő mocsár, melyből a vízmadarak ezrei rebbennek fel. A messzeségben előttünk egy sötétebb csik zöldellik, mely vonatunk haladtával nagyobb lesz: a csik zöld színe végre fákká tagozódik s kivehetjük, hogy az egész nem más, mint egy keskeny erdőszalag, mely előttünk jobbra és balra a végtelenbe terjed. Ez a gránicz, mondaná a csikós, — ezen belül már a lovak országában, Mezőhegyesen vagyunk. Mert ország, — birodalom ez az állami ménes és határai a távol-

1. Szökő-kút. 2. A császár sétája. 3. A palota melletti szentegyház. 4. A Preobrazsenszky-ezred zenészei. 5. Az arany lépcső. 6. Az Éva-kút.

AZ OROSZ CZÁR PALOTÁJA PETERHOFBAN.

elzárva a közönségtől. Péter-Pál napján, melyet később az itt különösen népszerű Alexandra császnő (+ 1860) születésnapjával, július 1-jével (6 számítás szerint tehát tulajdonképp jul. 13-ával) egyesítették, a fejedelmi parkban nagyszerű népiünnepet rendeznek, melyre százezreket hívnak meg. Ez ünnepélyeken azelőtt az egész park kivilágítottatott, a szökőkutak mind játszóttak, lampionok ezrei lepték el a fákat, különböző előadások rendezettek, egy szóval oly fényes ünnepék voltak, melyekről előkelő szent-pétervári nem maradhatott el s melyek az orosz főváros szalonjaiban heteken át voltak beszéd tárgyai. Most már vesztek ugyan fényükből e mulatságok is, a mióta Peterhof az orosz

gár-oszlopot ereszt le a földre s megvilágítja a csanádpalotai indóházat, mely fehér, nyáriás öltönyében vakítóan tündököl a fényoszlop hatása alatt. Jobbra és balra pusztaság terül el. A kukorica s a buza a sötét háttérben úgy tűnik fel hullámzó síkjával, mint a tenger. Közepéből árbocként emelkedik ki egy-egy elhagyott kútgém, mely körül fehér hátú véresék repkednek: akár csak a tengeri hojszák a sülyedő hajó körül. A tengeritáblák szélében apró nyulacsákák húzódnak meg s nézegetnek szerte-szélylyel. Szegények! Vigságuknak véget vet bezzeg az augusztus tizenötödike!

ban a délibáb bizonytalan, szétfoszló alakjaival olvadnak egybe s a látkör felét látszanak elfoglalni.

A keskeny, igénytelennek látszó erdőszalag majdnem harmincezer katasztrális holdat zár magába! S e terület, ott messze a pusztaság közepén, termi Magyarország legjobb lovait s szállítja azokat szerteszélylyel a világba, mely irigkedve tekint e pusztába rejtett kincsre. Mezőhegyes két testvérével, Bábolnával meg Kisbérrel együtt hoz még mindig dícsőséget a magyar névre, s ha ezek jelentőségét tudni akarjuk, csak kérjük meg a külföldet. Az jól ismeri őket.

A «BEAR» HAJÓRÓL MEGLÁTJÁK AZ ELSŐ MENERÜLTET A SABINE-FOKON, JUNIUS 22-ÉN.

A MENTŐ EXPEDICZIÓ MEGÉRKEZÉSE ST.-JOHNSBA (NEWFOUNDLAND) A GREELY-EXPEDICZIÓ ÉLETBEN MARADT TAGJAIVAL, JULIUS 17-ÉN.

A MENTŐ-OSZÁP MEGÉRKEZÉSE GREELY HADNAGY SÁTRÁHOZ.

GREELY HADNAGY SÁTRA MENTŐK MEGÉRKEZÉSEKOR.

JELENETEK A GREELY-EXPEDICZIÓBÓL.

Vonatunk áthalad a grániczon, hol rendezett gazdaság tárul szemünk elé. A vasúti vonalról jobbra és balra óriási vetéstáblák terülnek el, melyek a haladó kocsiból szemlélve úgy veszik ki magukat, mint valami nagy forgó kerék küllői. Magas jegenyefák és oázisszerű ligetek zöldelnek a tanyákon, s a gazdasági segéd urak sárgára meszelt házaí messzire el-látásnak. Itt-ott négyszögletű erdőcskének szemünkbe, melyeket gyönyörű árnyas fasorok metszenek át, még pedig oly egyenesen, hogy az erdő egyik végéről átlátni a túlsóra. Másutt gazdasági majorkok közelében nagy területű legelőket láthatunk, hatalmas almási bikákkal s oly kaklakkal, mint egy háromemeletes ház. Olykor az erdő sötétzöld hátterében barnás-erős csikok látszanak: ezek a telep kincsei, a ménese, melyek körül a piros mellényű csikósok sűrűlődnék. A festői pusztai képhez csak a vasút és a telegráf-póznák öntenek egy kis civilizációt. Az a pompás színvegyék, a világ lóhere, a sárgulni kezdő kukorica, a szőlő sárga buza, a zöldes legelő, a sötétes erdők, a kék ég, a fent uszkáló bányafelők, mind oly harmonikusan hatnak. Horácus jut eszünkbe. Beatus ille, qui procul negotiis — de mielőtt gondolatainkat tovább fűzhetnők a szép költemény sorainak mentén, vonatunk megáll, mert a központi állomásra értünk — Mezőhegyesre, s a kellemes kis indóház homlokán egy hatalmas magyar czimer ékeskedik — még pedig ama bizonyos két fejű sas nélkül . . .

Kisbér angol telivereket, Bábolna arab telivereket nevel. Hát Mezőhegyesnek mi jutott osztályrészül? A fejedelmi Buccaneernek s a gyönyörű aranyáru Zarinának megvan a maga otthona az előbb említett méntelepeken — Mezőhegyesen a félvér és a forgalmi czélokra szolgáló lovak birodalmában vagyunk. Mezőhegyes nem nevel futató paripákat, hanem tökéletesíti a közönségesebb fajokat s azon van, hogy az ország gazdáit mentől szebb gazdasági lovakkal dicsekedhessenek. Melyeknek czélja magasabb? . . . Ama lovak pályája a turfon diadalmasabb s fényesebb elhomályosítja ezeket, de ezek a nyugodt és biztos haladás útján egy ország jólétét mozdítják elő.

Nem kell azonban azt gondolni, hogy Mezőhegyes csupán csak méntelep; ellenkezőleg, e mellett hatalmas gazdaság nőtte ki magát, mely már maga is külön ménest kezdett. A Furioso, vagy Nonius ménes mellett ott legelnek a hatalmas csáki és almási bikák, a melyeket az isten csak jókedvében teremthetett. Azok az «aldott jó idők», midőn a század elején a paripa, ha kiszökött a ménesből, egy napi járó földet futtatott el a sima legelőn, mielőtt a csikós karikása utolérte volna, — elmúltak. S a méntelep kissé zordonan is néz a parvenu-gazdaságra, mely jogait úgy körülnyirbálta. Hanem azért csak ők is megvannak békésen egymás mellett s a két mezőhegyesi király: a méntelep ezredese és a gazdaság igazgatója, szépen megosztja az uralmat.

Négy kerület van Mezőhegyesen: a mezőhegyesi (központi), a fecskesi, a kamarási és a pereghi. Minden kerület élén gazdasági intézők állanak, ezek alatt a gazdasági segédnek működnek. A «lógósakat» a gyakornokok teszik, kik mindig változnak s rendszeren igen vig fiatal emberek. A puszták mentén zöldelő oázisokban uralkodnak a hivatalnokok s lóbaton rendszeren bejárvák a maguk kerületét. Itt-ott elszórva legelésznek a ménese, a melyeket a kolompós ló kolompósárról és a piros mellényű csikós karikásának csattogásáról messziről föl lehet ismerni.

A kerületek közt Mezőhegyes a legcivilizáltabb. Ez foglalja magában a főépületeket,

a központi méntelep épületesoportját, az úgynevezett nagy hodályt, s a gazdasági osztály házaí, az igazgató s a hivatalnokok lakását stb., — az úgynevezett kis hodályt.

A katonailag kezelt nagy hodály furcsa ellentétben áll a teljesen polgári kis hodályal. Legnagyobb a kerületek közt talán még Fecskes, melynek gyönyörű, nagy mezőin sok tuzokot lel. A «legszebb kerület» Kamarás, mely ebbeli hírnevét különösen szép erdejének köszönheti. Pereghen igen sok a róka, melyek télen oly szemtelenné válnak, hogy tömegesen ellopják a tanyákról a baromfit. Végül megemlíthetjük, hogy a központból minden irányba sugárszerű utak mennek szerte-szélylyel; ez utakat szilfák szegélyezik.

És most vessünk egy pillantást a központra. A főméntelepnek három egymás mellett sorakozó udvara van, melyeket egymással barokk stílusú széles kapuk kötnek össze. Ezek sorjával párhuzamosan húzódik a főépület, hol a ménesi katonacsapat s az ezredes lakik, a tisztetek körökörül csinos magánházaik vannak. A főépület barokk fedele mögött árnyas park zöldel: itt van a tisztá kasszinó, mulatóterem, nyári színház, kuglizó stb. Az udvarok falainál nyújtóznak végig a hosszú istállók: ezekben őrzik az ország szemefényeit, a felséges paripákat. Itt vannak a fekete Furiosok, a sötét Noniusok, a sárga Gidránok s a fehér Shagyak legnemesebb képviselői, melyek közt azonban a tüzes magyar hazai lovak is méltó helyet foglalnak el.

A hosszú és aránylag keskeny istállókon végig menve a legpéldásabb rendet találjuk. Jobbra és balra sorakoznak a némes ménes, melyek mindenike el van különítve a másiktól. A kötőfék és zabola ott függ mindenik ló mellett a póznán, a ló neve s származási táblája társaságában. A széna-illat csodálatos parfümöt lehel az egész környékre. Mindegyik istálló oly tiszta és rendez, hogy szinte öröm végigmenni rajta; a ménesi katonák folytonosan tisztogatják és ügyelnek a lovakra, melyek egy-egy hosszú járás után nagy örömmel fogadják a csutakolást.

Ha megkérjük az őrmestert, hogy melyek a méntelep legszebb ménei, ő két sötétvörösre festett kalitkaszőrű alkotmányhoz fog vezetni, melyekben elkülönítve a többitől két minden tagjában harmonikus és felséges tartású ló áll. Az egyiket «Vihar»-nak, a másikat «Bibor»-nak hívják. Az a gyönyörű két fő gonoszul néz ránk s a szemekben villámzó tűz ég, tűz, mely csak a némes állatok jellemzi. A lóismerő ember lelke repes örömeiben, ha ezeket látja!

De ki üli meg a Bibort vagy a Vihart? Bizony nem akárcsi fia. Csakis egy pár válogatott huszár tud bánni velök s ezek jártatják meg őket aztán a középső udvar lovagló-iskolájában. Ki, a méntelepen kívül, sohasem eresztik e veszedelmes csodőröket, mert különben hét határban sem tudnák összefogni őket. Mikor a mellett, hogy rug, még harap is és már nem egy embert tett szerencsétlenné finom lábainak rugásával s kicsiny feje fékezhetetlen szájjal.

Az istállók közül egy 1883 nyarán leégett s ekkor láthatta az ember, hogy mire képes egy megdühödött ménes. A lovak eleinte nem akarták elhagyni az égő istállót, de később kihajszolták őket s ekkor szeretszélylyel száguldoztak. Egy csoportot a fecskesi síkon, egy másikat a kis hodály udvarán fogtak el. A csikósok nagy nehezen tudták összeterelni őket, mikor aztán már együtt voltak, a csodőrök összeharaptak s borzasztó zenebonat idéztek elő. Ebben az általános zűrzavarban rugták agyon társai a híres 34-es Gidránt.

A harmadik udvar közepén egy sövényenyl

körülvev nyitott lovagló-iskolát pillantunk meg. Itt a «reitpubok» lovagolnak, mondja az őrmester. Mik ezek a reitpubok? Ezek bizony nem mások, mint 8—10—14 éves parasztfiúk, kik most épen a főépület verandáján ülnek s egymást kergetik a folyosókon. Mikor a két éves vadcsikókat a központi állandó telepre hozzák a ménesekből, akkor egyszerűen nyereg alá veszik őket s épen ezek azok a fiúk, a kik mindennap reggel öttől déli tizenegyig megülik e fékezhetlen vad lovakat. S ez bizony kemény munka, mert olyan lovat megülni, mely sohasem látott még nyeret s nem ismeri a zablát, nem kicsiség. A szegény gyerekek néha nagy strapáciáknak vannak kitéve, sőt lovaglásuk életveszélylyel is jár. Minden évben aynon rug egy nehányat a vad csikó. Tavaly például egy szegény reitpub alatt úgy megugrott a ló, hogy a szerencsétlen a földre esett, hol a csikó patája rögtön szélylyelzta agyvelejét. De annyi bizonyos, hogy ezek a fiúk aztán igen jól tudnak lovagolni; pár év múlva már nem is emelkednek a nyeregben lovaglás közben, hanem mint egy összenőve az állattal, ruganyosan alkalmazkodnak annak mozdulataihoz.

A központi főtelep képezi Mezőhegyes alaptökéjét. A központi csodőrök sohasem viszik vidékre, e czélra egy külön csodőr-állomány van berendezve, melyet Mezőhegyesen úgy hívnak, hogy «Hengsten-post». Külön épület és külön lovagló-iskola van e csodőröknek szentelve s ez istállóban is ép oly egyszerű rend uralkodik, mint a többiekben.

Mezőhegyesen idylli katona-életet láthatunk. A tisztetek sohasem viselnek kardot, csak lovagló ostorokat és sarkantyut. Valami rossz nyelvű még ráfoghatná Mezőhegyesre, hogy ott csak egy huszárkard és egy darab gyalogsági katonapuska van: ezeket a napi silbak az ezredes lakása előtt magára akasztja s ott parádezik a többi kék gatyájú és vörös mellényű ménesi katonák és csikósok közt, kik nagy bálumattal nézik az ő harcziás megjelenését.

A mezőhegyesi kerületet a vasút két részre osztja: az egyik, a melyen a központi istállók, tisztetek lakásai stb. vannak, a méntelep, a másik a gazdaság. Itt van az igazgató s a főbb hivatalnokok lakása s a gazdaság szép ménese, melyet gondos kezek nevelnek, s mely pár év múlva már fölveszi a keztyűt a hatalmas méntelepbeliekkel is. A hosszú gazdasági épületekre, lakbázakra óriási akáczfák vetik árnyékukat, mi nagy boldogság egy nyári időben, mikor a nap egész Mezőhegyesbe mintegy belefekszik s pár hónapig forróságával együtt benne is marad. A gazdasági tehénistállóban hat gyönyörű bika áll; ezeket csak úgy lehet kivezetni, ha orrukba vaskarikát akasztanak, mely egy rud végén csüng. Ilyenkor a bika legörnyesztett fővel, tompa bömbölés közepette megyen ki s érezve tehetetlenségét nyugodtan viseli magát. Hanem a gulya java nem itt van ám, de kint a legelőkon, a majorkok közelében, hol a gazda egy pár gulyásával visel gondot rájuk.

(Vége köv.)

PEKÁR GYULA.

EGYVELEG.

* Zsemlye-darabok gyűjtése képezi most a német ereklgyűjtők kiváló szenvedélyét. E zsemlye-darabok azonban csak olyanok lehetnek, melyeknek egy részét valamely szép asszony, színésznő vagy híres ember a kávénál megette és e tény, valamint a dátumot a gyűjtő külön papírra jegyzi fel, melyet gyűjteményéhez tesz.

* A pálinka-nemeket mérges hatásuk foka szerint tudományos alaposítással osztályozza a «Gea». E szerint legkevésbé ártalmas a borból készült pálinka (cognac), ezután jó az, a melyet körtéből és almából készítenek; a negyedik helyet foglalja el a czukorrépából, az ötödiket a gabonából, a hatodikat a czukorszörpéből készült pálinka s a legveszélyesebb

az, melyet burgonyából készítenek, melyben propylbutyl és anyalkohol nagy mennyiségben fordul elő.

* A régi jó időkből. Anglia királya 1234-ben aludt először szalmaszékben, azelőtt csak fapad volt az ágya; 1246-ban London házaí nagyrészt még szalmafedéltek voltak s 1300-ban sem kályhát, sem kandallót nem ismertek ott s a bört ugyanekkor a gyógyszerárakban árulták mint orvosságot, kosi nem létezett, az előkelők lovon jártak s nejeik hátuk mögött ültek. 1340-ben az adó 30,000 gyaljuzsákot tett, a bírakat s ügyvédeket rendszeren borsal fizették. 1334-ben jöttek dívatba először a hajtók, a nők addig fadarabokat tűztek hajukba. 1344-ben verték az első arany-pénzt Londonban. 1561-ben hozta fel Erzsébet angol királynő az első selyem-harisznyákat, de a francia királynak már 1540-ben volt ilyen fényűzési czikke.

* A vegetáriánusok egyesületének Berlinben jelenleg 170 tagja van, de 1881 óta fennáll a «Vegetarische Rundscha» című havi szakközlönye 1200 előfizetővel rendelkezik. Az egyet könyvtárában mintegy 700 mű van a vegetáriánizmusról. Az egyesület utjában vándor-apostoli állást is szervezett.

* A newyorki szabadság-szobor, melyet tudvalevőleg Párisban készítettek, háromszáz darabra szelvéttva megy át az oceanon. Az egész 200,000 kilót nyomna, a mi nagyon kevés, mivel érezborítéka nem egészen három milliméter vastag. A müncheni Bavaria 15 méter magas, Borromaeus szent szobra Aronánál 21 méter, ez a szobor azonban 45 méter, jóval magasabb talapat nélkül is, mint a Vendome-szobor.

Érdekes gall régiségeket ástak ki közelebb a Marne departementban. Kifutókat készítet karperceket, bronz- s korall-nyakéket tanusítják, hogy már kétezer évvel ezelőtt tyges mesteremberek voltak ott. Legérdekesebb azonban a — borotva. Alakja

hasonlít a mostanihoz, de a metsző oldal másik felén van. A borotva mellett fölakasztható üvegedényt is találtak, vajjon ebben a borotváláshoz szappant tartottak-e? A víz körülbelül 8 óráig világít.

Uj világító anyagot fedeztet fel egy Dieck nevű orosz katonatiszt. Ez anyag poralokban állítatik elő s zöld, sárga, violaszint ad, melyek közül az utóbbi legérdekesebb. Legérdekesebb, hogy e por más anyagoknak is kölcsönöz világító erőt. Ha vízbe töltik, a víz körülbelül 8 óráig világít. Az érdekes találmány különösen bányászati munkáknál lesz használható s az orosz és német kormány már megvizsgálták, hogy vajjon katonai czélokra, földalatti munkáknál nem lehetne-e használni.

* Theát eddig Európában még helyen természet: Franciaországban a Loire alsó folyásánál, Sziciliában Messinánál, Oroszországban a Dineper-től 10 versztyire, Arleski város mellett, s végre Boroszló mellett, Liegnitzben. Az utóbbi helyet kivéve, hol a thea még csak melegágyban tenyészik, az eddigi kísérletekkel meg vannak elégedve, bár még nagyon kétséges, hogy az idegen helyre ültetett növény aromáját megtartja-e?

* A villamos vasutak terjedését az Egyesült-államokban eddig főképp a szabadsalom felett kifejlődött vita gátolta. A washingtoni patens-hivatal most Edison és Siemens ellenében Field javára döntött. Az első villamos vasut Clevelandban már készen van s számos más épülőben.

* A legmagasabban fekvő telefon-állomás jelenleg Kaliforniában van, az úgynevezett Veres-hegy tetején. Ez állomást a Pacific-vasut igazgatósága szervezte s a felügyelők kötelessége a prairie-égekéről s hófúvatagokról rögtön jelentést tenni Cisco állomásra, honnan esetleg Sacramentóba sűrűgönyöznek, hogy oman külön gyorsvonatok jöjjenek segítségére a túzóltókkal.

LÚDAS

MATYI

EGY EREDETI MAGYAR REGE NÉGY LEVONÁSBAN. IRTA F. M.

HARMADIK LEVONÁS.

Hát Matyi hol jár most? váltig keresék, de az éjnek Jő oltalma alatt hamar által ment a határon, És már új módon gondolkozik a mi urunknak Más izrombeli megpüföleséről. Mikor elsőbb Vándorlott, egy vén dokornál jó darab izzig Szolgált; (hajdán az valamely külföldi seregénél Felser volt); minthogy híven szolgált, bizonynyal Tudta tehát, hogy még jó szívet látja: ez úgy lett; Még életbe lelé, s hozzá beszegőde inasnak, Oly feltétel alatt, hogy az esmeretes nyavalyáknak Czifra nevére, haszonvehető fűvekre, porokra; Érvágó, köppöly, kristály, lánészeta, borotva, S más borbély-szerszám hasznára; sebekre való szer, Fördök s párgolatok készítésére, kenőcsre Oktatná őtet. — Feje jó volt a mi Matyinknak S egy-két hét csak alig múlt, hogy vagy római nyelven Vagy görögül, sok rossz nyavalyákat elő tudna bőlesen Mondani, melyek azon szavazaban mübe valának; És az azokra való szer-kotyvasztáshoz is értett. Elkérek ekkor doktor Skorbunczius úrtól Ocska parókáját, spádáját, vén paripáját, Bör-bugyogóját, és a tábort régi kabátját, Hadd csapjon veleek egy farsangot földes uránál. Rá állott az öreg, minthogy jó zálogot ígért. Fölveszi hát a vén haczukákat; doktori módon Kezdi viselni magát; illett rá társai, paróka, Koszperd és bugyogó; úgy hogy Skorbunczius úr is Megfogván a hasát, majmát majd holtra nevette. Ő meg búcsút vesz, s Döbrögnék ereszt fakóját. Döbrögi még szintén meg sem szabadult az előbbi Megpüföles szedres daganataitól; ihol újra Látogatásra megyen hozzá Matyi hajdani szörnyű Ígéretje szerent. Híjjába keríti magát bé Puzdrás és lánészahajdukkal: nincs neki annyi Lelke, hogy a bosszús Matyinak kikerülje husángját. A vegső faluhoz jutván Matyi, ott maga mellé Egy vezetőt bérelt; mikor osztán Döbrögöt érte, Ott a bírótól katonás hangon kalauzt kért, Mert ő menni muszáj Szakkermert a Generalis, Quartély a ki betegh. (Hihető abbann az időben Történt volt-e még, mikor a sokféle kereszties Ponyvahadak szanaszét kőborították be hazánknak Nagy részét). Biztatja Matyit szóval, hanem elsőbb

Földes urához fut bíró uram, és bejelentí Hogy hadi orvosló vagyon itt; mert Döbrögi fűhöz Fához kapkoda, és a kit csak ajánlani tudtak, Bárha kerékgyártó, ló-orvos, marha-kuruzsló Volt is, kinjában mind meghallgatta tanácsát. Kéreti hát ezt a felcsert is, hogy ha az Istent Félt, tekintse az ő nyomorúságát, s ha csak egy-két Pillantást szánjon megnézésére; jutalmat Várakozása felett ígér, és a kocsijában Küldi el a generál szállásáig. Matyi gazda Egy darabig vonogatta magát; végtére az egymást Felvaltó posták elvitték csaknem erővel. (Bárha nem említém, lehet elgondolni csak úgy is, Hogy Matyi a képét okosan bé tudta vakolni És különös módon elváltoztatni beszédét.) A mi urunk, ki szegény, még vagy három daganattal Mellyek a hátáról nem akartak eloszlatni, ágyban Kornyadozott; hogy vélt orvososa felé közelített, Majd kirepült szedres bőrből; kéri az égre S földre, hogy ily nyomorult sorsán ha lehetne segítsen. Megtapogatja erét Matyi, és veszedelmes hevülést Érez megromlott vérében; hogyha azonnal Fördök nem készül, és köppöly, még ma bizonynyal A szívére megy, és —. Ekkor vállat von az álnok. Kéri az úr minden szentekire, hogy a mit az Isten Értésére adott, rendeljen. — Doktori módon Harmadik újjával megkökvén homloka bübját: Fördök-víz szaporán, úgy mond, és fűvek! ezeknek Elszámálja külön neveket; száz erdei réti Dudvák voltak ezek; nyúl-, farkas-, béka-cseresznyék; Medve-, szamar-, disznó-, eb-, eger-, kuty-, macska-lóvissek; Hát meg az angyal, szent- s ördög-gyökerek (mivel akkor A fűvek neve csak barom, ördög, s szent vala; fűvész-Könyv még nem lévén). Nosza ispán, szolga, poroszló, Hajdú, kukta, szakács, kertész, szoba-, konyha-leányok, Béres, strázsa, kocsis, fullajtár, bába, favágó, Egy szóval minden, valamelyk csak elől vagy utól volt, Fusson az udvarból a rétre, ligetre, mezőre; Addig az üstben víz legyen, és hadd éjjen alatta. A nép mind kirohant, egyedül egy sánta banyára Hagyván a tüzelést; hanem a szemfűl Matyi ettől Így szabadúla meg: a paphoz küldé, hogy az Istent A fűveknék erőt szerző mennybéli malasztért Kérje a hivekkel. — Maga megvizsgálja az úrnak

Vakszemeit; kendőt vesz elő s addig simogatja
A két szárnyával, hogy száját befedi; ekkor
Meggőti hátulról tarkójánál. Uram! úgymond,
Nem feleser vagyok én, hanem a Lúdas Matyi, kit kend
Megveretett, s lúdját elvette: de hasztalan a szót
Nem szaporitom; elég, hogy most másodsor adom meg,
A mit megmondtam; főképp hogy kend is a hosszas
Várakozásba magát ne gyötörje sokára, csak essünk
Által rajta; ha még nekem a jó Isten erőt ad,
Harmadszor se fogok majd késni. Előveszi osztán
Döbrögit, és a vert testét megdöngeti rútul.
Ekkor az ágyfőből a pénz kulcsát kikeresvén,
Lúdjaim árát és költséget elveszem, úgymond.
Azzal búcsút vesz, kimegy; a paripára felugrik;
S illa berek. — Haza jó a fűvész-csorda rakottan:
Bészalad egy szobalány, meglátja az úr csuda képét;
Elsikkantja magát, kifut, összerkoltja az udvart.
Egyik kérde, mi baj? másik, hogy hol van az orvos?
Kulesolják kezeket, tanakodnak, hogy ki az ördög
Fojtá bé ismét száját nagyságos uroknak?
Óldjuk meg szaporán. — A félholt Döbrögi ekkor
Már csak alig szuszogott, és minden pontba elájult.
S csak lassan nyöghette ki, hogy Lúdas Matyi volt az,
És hogy agyon kínzá. — Mind lóra kap, a ki csak ülhet,
Kergetik a Matyi hűlt nyomait, de hasztalan, ő már
Tudj' Isten hol járt; bizonyos, hogy csalfa örömmel
És degesz erszénnyel tért meg Skorbunczus úrhoz.

NEGYEDIK LEVONÁS.

Már most ám igazán rosszul lett Döbrögi; rendes
Orvosokat hívtak, s kurrenst küldöztek az országot

Fordó-víz szaporán, és füvek!

Minden részéhez, Lúdas Matyi megfogtatása
Végett; csakhogy az ő képét igazára leírni
Nem lehetett, minthogy mindig más színbe jelent meg. —
Hogy pedig ez nem más földön, hanem a mi hazánkban
Történt, az bizonyos: megtetszik az akkori törvény-
Tevők gondjából, kik az ő csúfjára, örökre
Feljegyzék a nagy törvény-könyvben, hogy az olyan
Rossz uton járó kutya-fog, mint a mi Matyink volt,
Lúdasnak neveződjön: ez hát nem pusztá találmány. —
Nem jött kére Matyink, mely Döbrögi úrnak eléggé
Bokrozta baját, és már egy izbe reménység
Sem volt élthez: hanem a böles orvosok által
Nagy nyavalyáján a munkás természet erőt vett.
És lassan-lassan keze szennyt csak kiheverte
Mátyásnak; hanem a Lúdas név annyira fészket
Vert szívébe, hogy a vidék lúdját kiölette,
Mert csak lúdtollat látott is, azonnal elájult;
Még a ludimagistert is ki akarta csapatni
A jószágából; de az azt igerte, hogy inkább
Rektornak hivatja magát s minden követőt.
Húsz láncsást csak azért tartott, hogy tize nap-estig,
Tize viszont éjjel mindég őrt álljon az udvar
Környékén; — hozzá közelíteni akárki fíjának
Sem lehetett, ha ugyan csak előtte nem esmeretes volt.
Hogyha az udvarból a jószágába kiment is,
Tiz láncsás lovagolt mindenkor hintaja mellett. —
Ezt Matyi is, mint más, jól tudta, de hasztalan; ő azt
Háromszor fogadta, hogy megveri Döbrögit, annak
Bár ha török-szakad is, csak meg kell lenni akárhogy.
Országos vásár esik egykor Döbrögi úrnak

* Lásd Verbőczy Part. II. Titt. 30.

Városkájában; Matyi ott, mint más igaz ember,
Megjelenik paripán, a lóvásárba bolyongván
Meglát egy virgoncz lovat egy idegen sihedernél;
Kérdezi, hogy mire tartja? Uram csak száz arany, úgymond.
Czimborá, hogy lehet az? Matyi így szól, úgy-e komázol?
Tiz lovat is veszek én annyin, tán jobbat is ennél.
Ugyde, uram! felel a siheder, jó nagy Magyarország,
És mégis ki hagyom mindjárt vajatni azellal
Mind a két szememet, ha csak egy lovas hág is elébe.
Úgy én a lovatat megvenném, mond Matyi, hogyha
Megbizonyíthatnád, pedig így meg nem veszi senki.
Int neki, — félre megyen vele, — nézd ottan lakik egy úr,
A Lúdas Matyi név iszonyú felelmes előtte,
Tán tudod azt magad is, — majd itt koczikázik el arra;
Tiz láncsás katonák lovagolnak hintaja mellett;
Majd ha az erdőnél járnak, nyargalj oda, mondjad
Szembe az Úrnak, hogy: te vagy a Lúdas Matyi; osztán
Kotródj ám, mert száz leked lesz, mégis az ördög
Elvisz ecesém, ha azok megcsipnek: hogyha nem, úgy én
Megveszem a lovatat; felpénzül, hogy bizonyos légy
Tiz aranyat feladok; majd meglelsz engemet itt s itt.
Tetszett a tüzről pattant sihedernek az alku,
És nehezen lesi, hogy mikor indul már az az úr ki.
Egyszer lára esik, — riogatták szélllyel az embert;
Döbrögi jó hintón! — Útjából félre vonódik
Minden igaz lélek. — Pezseg a pozsgás sihederben
A jó vér, s csak alig várhatja, hogy a kerek erdőt
Érjék Döbrögiék; mint a nyil utánok ereszt
Ráróját; — lassann; lassann uraim! kiabálja;
Mellé szöktet a hintónak, tudod-e uram, úgymond;
Hogy ki vagyok? tud meg Lúdas Matyi én vagyok! — utszu

Mit bamiul az Uram? nem fogják azt ma el.

Rajta legény! ordítja az úr — egyszerre utána
Hajt a tiz láncsás, de mi haszna, nyomába se hágnak.
Fogd ki kocsi nyerges lovatat, mond Döbrögi, jobb ez?
Mind a tizenél, mondjad hogy száz arany a ki
Elfoghatja! — szorítsd! Maga a hintóba felugrik,
És kíváncsi szemét dülljesztve meresztí utánok.
Hogy fogják már el Matyit, — ő pedig a kerek erdő
Sarkánál elbújva fülelt, s látván hogy az úr már
Csak maga van; kilopózkodik, és megrántja ruháját:
Mit bamiul az uram? nem fogják azt ma el, úgymond;
Osztán nem Lúdas Matyi az, hanem én vagyok, a kit
Megveretett kelmed, s lúdját elvette erővel.
Döbrögit a mennykő ha azon nyomban megütötte
Volna, talán sokkal könnyebb lett volna szegénynek.
Összerogyott, és a kocsiából ájulva zuhant le.
Ott Matyi szánakozás nélkül megverte utólszor;
S erszénnyel a lúd árába viszont kiürítvén,
Mondja: Ne féljen az úr, már többször nem verem én meg.
Azzal lóra kapott, s elment dolgára örökre.
A tizenegy lovasok nagy későn visszakerültek,
Vert lovak csak alig húzván inokat, valamint a
Megszokott urok is, kit elérkezvén, kocsiájánál
Bágyadtan letek; mondják, hogy nem vala képes
Tarkón csipni Matyit. Nem is a volt, Döbrögi mondja,
A négyelni való, megvert háromszor. — Az Isten
Így bánik, s bánjon valamennyi kegyetlen urakkal.
Ezt mondván, megtért a kastélyába, s azonnal
Elküldötte a húsz láncsást, kegyelemmel akarván
Övni magát ezután az erőszaktevek ellen:
És törvénytelenül nem bánt, hanem úgy, a hogy illik,
Embértársaival; jól is végezte világát.

A GREELY-EXPEDICZIÓ.

Afrikán kívül a sarkvidék az a része föld-
dünknek, hova a legtöbb expedíció indul. Még
ma is messze állunk ugyan attól, hogy a sark-
pontot ismerjük, különösen a déli sarkvidék
nagyobbrésze mindeddig megközelíthetetlen volt,
azonban tagadhatlan, hogy ismeretünk e vidé-
kekről jelentékenyen gyarapodik s csaknem év-
ről-évre új térképet kellene csinálni, ha az újabb
fölfedezéseket mind bele akarnók iktatni. Oly föl-
fedezések, minő az osztrák-magyar expedícióé
volt, mely Ferencz-József-földet fedezte föl, vagy
a híres Nordenskjöld utja a siberiai Jeges-ten-
geren valóban büszkeségei lehetnek korunk-
nak. Mindennek daczára belátják már azt, hogy
annak a nehány foknak kikutatása, melyen
még ember soha sem járt, alig áll arányban a
rendkívüli költségekkel, nélkülözésekkel és em-
berélet-vesztésekkel s ezért főképp Weyprecht-
nek, a Ferencz-József-föld azóta elhunyt föl-
fedezőjének buzdítására, kimondták a művelt
országok kormányai, hogy a tisztán fölfedező
utazások helyett a sarkvidékeken tudományos
állomásokot fognak szervezni, hogy ott a ter-
mészeti és éghajlati viszonyokat tanulmányoz-
zák. 1882-ben a sarkvidék különböző részein 12
ily tudományos állomás szervezetett; a mi mo-
narkhiánk is állított egyet Jan-Mayen nevű
kopár szigeten, Izland és Grönland között.
Mindez állomások szerencsésen végeztek fel-
adatukat, csak egy, a Greely vezetése alatt álló,

pár helyen élelmiszerek fölrakása végett meg-
állapodtak, augusztus 12-én már ott voltak ren-
deltetési hivőkön s ott mindent rendben hagyva,
a hajó 19-én visszatért s szeptember 11-én már
St.-Johnsban volt.

E rendeltetési hely az úgynevezett Disco-
very-öböl a Lady-Franklin-öböl szélén (az
északi szélesség 81° 20' és a nyugoti hosszúság
64° 58' Gr. között). E helyet 1875-ben Nares
angol utazó fedezte föl s azóta is többször vol-
tak ott. Bár nagyon magasnak fekszik az örök
hóban, aránylag igen kedvező hely, mert hegy s
sziget védi a szél ellen, pézsmakörök találhatók
szomszédságában s még kőszén nyomaira is
akadtak rajta. De azért épen nem mondható
kellemesnek. Az évben 142 napon át szüntelen
sötétség uralkodik itt s a hideg néha oly nagy,
hogy a higany hetekig megfagyva áll. Maga a
hely különben az amerikai sark szigetesoporton
van, szemben Grönlanddal. E nagy, csaknem a
hatodik század földek tekinthető szigettel szem-
ben fekvő sarkvidék ugyanis, mint azt bármily
kis térképen láthatjuk, igen szaggatott s Grön-
landhoz majd közelebb jó, majd távolabb esik.
Ott, hol először jó közel e nagy szigethez, a
tengerszorosot Smith-öbölnek nevezik s ez a hely
az, mely az északi fölfedezéseknél, mint
valami kapu, nagy szerepet játszik, de ez is az
oka, hogy az itt megtorló jéghegyek sokszor
meggátolják a hajók visszatérését s szerencsét-
lenségeket okoznak. Magát e szoros már 200
év óta ismerik, de csak 1853-ban sikerült dr.

Smith-szoros, melyről már fentebb szóltunk,
meggátolta a közeledést s a «Neptun»-nak ered-
ménytelenül kellett visszatérni. Még ekkor nem
sokát törődtek a dologgal, mivel az expedíció
tagjai jól el voltak látva. De szerencsétlenségre
a következő évben sem segíthettek rajtuk, sőt
maguk a kiküldött mentők is pörül jártak. Két
hajó indult el ekkor segítségükre, a «Proteus»
és a «Yantic». Az előbbi 1883 július 23-án a
Smith-szoros torkolatánál a jég összetörte s a
legénység is csak hat hétig tartó sajkázás után
menekülhetett meg. A másik hajó sem mehetett
tovább, különben sem használt volna sokat,
mivel az élelmi szerek a «Proteus»-szal elvesz-
tek. Most már mindenki aggódott a szerencsét-
len tudósok sorsán s az Egyesült-Államok kor-
mánya erkölcsi kötelességének tartván őket
megmenteni, nagy áldozattal négy hajót indí-
tott utnak és pedig a két előbbi, a «Thetis» és
«Bear», már május 1-én elindult. Eredmény-
nyel is jártak, mert legalább néhányat meg
megmenthettek.

Keresztülhatolva a Smith-szoroson, annak
északnyugoti partján, a Sabine-foknál, Payer-
kikötőben június 22-én megállapodtak, mert e
hely a Greelynek adott utasításokban mint egyik
nyugvó-pont volt kijelölve. Egy kis csapat vonult
ki kutatásra s egy óra múlva Taunt hadnagy a
«Thetis»-ről örömmel jelentette, hogy a közel-
ben tanyát látott. A gőzhajó teljes erővel
fűtyölt, hogy jelt adjon és siettel a kijelölt hely
felé. Nemsokára a «Bear» hajóról egy embert

A GREELY-EXPEDICZIÓ TAGJAI.

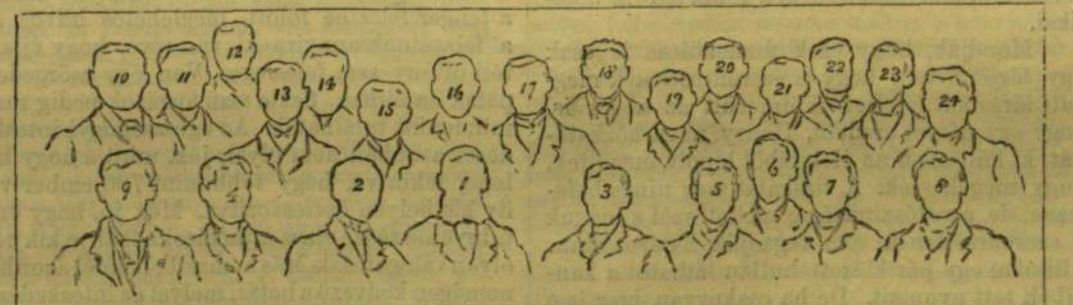
s az északamerikai Unió által kiküldött expedi-
ció volt az, mely szerencsétlenül járt. E nevez-
etes expedíció tagjai három telet töltöttek e
kietlen vidéken s most, midőn a még életben
maradtak haza hozták, világszerte nagy érde-
keltség mutatkozik a szerencsétlenek iránt, kik
a nyomortól és kétségbeeséstől nyargatva em-
berhus-évszre is rávetemedtek. Ez expedíció
történetét akarjuk itt röviden ismertetni, be-
mutatván egyúttal néhány rajzot is, melyet a
menekültek és mentők elbeszélései után ké-
szítettek.

A Greely-expedíció egy évvel előbb indult
el, mint az előbb említették s állomása a leg-
magasabban fekvőt valamennyi között. E körül-
ménynek főoka az volt, hogy a kiküldötteknek
egyik feladatuk tüztek ki egy más elűnt — s
mint utólag kiderült — csakugyan szerencsét-
lenül járt expedíciót, melyet a használt hajó-
ról «Jeanette-expedíciónak» neveztek, fölke-
resni. Az expedíció Greely hadnagyon, mint
vezetőn kívül két tisztből (Kislingbury és Lock-
wood), két természetbuvárból (Clay és dr. Pavy)
s 21 legényből állott. A felszerelést a lehető
legnagyobb gondtal s három évre számítva az
Egyesült-Államok kormánya teljesítette s igen
gondos utasítást adtak számokra, hogy abban
az esetben, ha a kitűzött időben utánok menő
hajó valamiképp akadályozva lenne, mit tegye-
nek. 1881-ben, július 7-én indultak el St.-Johns-
ból, New-Foundland szigetéről a «Proteus» ha-
jóval s oly kedvező volt utazásuk, hogy bár egy

Kanének, kinek utirajza a Franklin-társulat
kiadásában magyarul is megjelent, tulmenni
rajta. Az utána következő széles öblöt róla
Kane-öbölnek nevezik. Ezen felül ismét hosszú
szoros van, a Kennedy-esatorna, s csak ezután
jő baloldalt a Lady-Franklin-öböl, hova Greely
és társai letelepedtek.

Az elutazásukat követő nyáron, 1882-
ben, a «Neptun» gőzös ment utánok Beebee
ezredes vezetése alatt, hogy új élelmi szereket
vigyen s az esetleg elgyengült embereket haza
hozza s helyükben másokat hagyjon. De a

látták a dombtetőn, ki intett nekik s előbők jött.
Támolygó lépte s nyomorult kinézése megdöb-
bentette a mentőket s csakugyan egyik első
szava az volt, hogy már csak hatan vannak
életben. Rögtön kikötöttek s élelmiszereket víve
magukkal, siettek a tanya felé. Erős szél fújt s a
sátrat is fölborította, csak egy szöglete maradt
még épen, de a szegény emberek már nem tud-
ták azt se megerősíteni. A mentők kivágták a
ponyvát, hogy bejussanak. Minő látvány tártul
előbők. Hat ember haldoklott ott s egy pár még
belépésük után is mozdulatlan maradt, annyira

A GREELY-EXPEDICZIÓ TAGJAI.

1. Greely hadnagy, az expedíció parancsnoka (megmenekült). — 2. Kislingbury hadnagy (meghalt jun. 1.) — 3. Lockwood
hadnagy (megh. apr. 9.) — 4. Brainard őrmester (megmenekült). — 5. Israel őrmester. (megh. máj. 27.) — 6. Balston
őrmester (megh. máj. 23.) — 7. Jewett őrmester. (megh. apr. 12.) — 8. Rice őrmester. (megh. apr. 9.) — 9. Connell közlegény
(megmenekült). — 10. Whistler közl. (megh. máj. 24.) — 11. Grimam. — 12. Ellis közl. (megh. máj. 19.) — 13. Bender
közl. (megh. jun. 16.) — 14. Cross őrmester. (megh. jun. 18.) — 15. Frederick őrmester. (megmenekült). — 16. Linn őr-
mester. (megh. apr. 6.) — 17. Ryan. — 18. Henry közl. (megh. jun. 6.) — 19. Long őrmester. (megmenekült). — 20. Starr.
— 21. Salor közl. (megh. jun. 3.) — 22. Biederbeck apóci szolga (megmenekült). — 23. Gardner őrmester (meghalt
június 12.). — 24. Ellison őrmester (megmenekült, de aztán meghalt július 6.).

Kholera-vesztegár Bardonecchiában, az olasz határon.

elgyengült. Óvatosan adtak nekik enni s vitték őket, mert maguk már nem bírták járnai, a hajóra.

VESTEZGÁR BARDONECCHIÁBAN.

A bardonecchiai vesztegár-állomás egy hegyekkel övezett kis völgyben fekszik, csak felől a hó-kupolás Mont-Cenis és Frejus által határolva.

De mit emlegetem én itt a magam törpe dolgait, melyek másokat mit sem érdekelnek, mikor egy óriás szellem emlékeztetőre ilánk ünnepet?!

Az expedíció tagjainak, a mint azután elbeszéltek, az első két év alatt igen jó dolga volt, sőt kutató utazásokat is tettek.

De azt kértem, csak a rideg tudomány avatottjainak nyújthat-e pálmát az akadémia? Nem voltak-e, nincsenek-e keblében oly jelek, kik, bár munkásságuk sulyponja nem az elmélet mezéjére esik, sőt azon teljességgel kívül marad, a nemzet dícselkedésére igazán méltók?

Midőn a gőzös füttyét meghallották, ket-volna, kik még járnai tudtak, Long és Brainard fölmentek a sziklára.

Egészségügyi tekintetben a veszteglőhely kitünően van választva. 3400 lányira fekszik a tenger felszíné fölött, meglehetősen hűvös, sőt a felszínnek annyira ki van téve, hogy éjjel a téli ólóny sem felesleges.

A SÁR-SZENT-LŐRINCZI PETŐFI-ÜNNEP.

I.

Lehr Albert m. t. akadémiai küldött beszéde.

Kettős megbízásnak eleget tenni lépek fel itt, tisztelt közönség; egyiknek azon lelkesedéséről, kik e mai kegyeletes ünnepet tervezték s dícséretes fáradsággal és áldozattal létesítették, másíknak a Tud. Akadémia részéről, melynek, mint kiküldött képviselő, meleg üdvözlőt hozom Sz. Lőrincz és Uzd-Borjád községek nagyra, szépre vágó hazafias lakosságának.

Jól tudom én, hogy e megtisztelő hivatal nem az érdem, melynek híjával vagyok, — nem is szónoki gyakorlatosság, melynek, mióta más irányokra tértem, rég begyepesedett mögöttem az utja; — hanem egysesegedül gyöngéd figyelmű szümbavétele azon drága köteleknek ruháztatá rám, melyek engem e vidékhez, e faluhoz, kivált pedig ez egyszerű hajúlékhoz esatoznak. — Mert ez a ház, melynek faláról im e márványlap betűi azt hirdetik a jelen ótónak s a késő maradéknak, hogy a magyar nemzetnek világ-raszóló dícsősége, a dal fölkennt fejedelme, Petőfi Sándor — most félszázada mulik — itt ösmarkedett meg a tudományok elemeivel, — ez a ház az én szülőháram is.

Nehéz dolog, tisztelt közönség, oly kapcsot találnom, mely Petőfit, a dalkirályt, alkalmában és méltán összeköttesse hozza azgal a nemzeti anyaintézzettel, mely jóformán kizárólag a tudományok művelését és terjesztését viseli zászlóján.

Nagy fáradalmait ha nem enyhíti más, Enyhítsuk mi költők, daloljunk számára, Legyen minden dalunk egy-egy vizsgatlas, Egy édes álom a kemény nyoszolyára.

De azt kértem, csak a rideg tudomány avatottjainak nyújthat-e pálmát az akadémia? Nem voltak-e, nincsenek-e keblében oly jelek, kik, bár munkásságuk sulyponja nem az elmélet mezéjére esik, sőt azon teljességgel kívül marad, a nemzet dícselkedésére igazán méltók?

Csak hogy Petőfi sohasem ált egy széklet a tudósok társaságával, — a mi örökös szégyenforolt volna az akadémian, ha rajta és nem Petőfin mulik. S ehhez az ő büszke, önértetes jellemre szolgáltatta a kulcsot.

Nemcsak hogy örömmel meghajolt annak költői nagysága előtt, — nemcsak hogy közönyösen jeles tollak alapos mfültéssel arra a magas polczra helyezték, melyen a világirodalom elsőrendű dalköltő állanak, — hanem a mit előbbem nem adhatott neki, megadta neki a babért akkor, mikor már nem utasíthatta vissza — holtában. Midőn ugyanis a hosszu, esilagoltó sötétségre rá kezdett hajnallani, s az akadémia a nagy kényszerű hallgatás után ismét megszólalhatott, új működésének egyik főmozgatójaként, a nagy jutalommal büszke örövendés közt Petőfinnek.

Ime, t. hazafi-közönség, az akadémia Petőfi iránt minden körülmények közt leróta az elismerés és tisztelet szives adóját. — s a hol csak Petőfit ünnepelek, mindenütt jelen van vagy lélekben vagy követel által.

Emeld föl fejedet, jámbor atyámia, becsületes magyar nép! s dobbanjon meg a szived! Mert tudod, hogy az a nagy költő, kinek hire-neve győz az időkön, úgy senki, mint a tied! Tied eredetre, tied költészetre, tied érzésére nézve.

Igen, t. közönség, Petőfi a nép fia volt. S ezt nem hogy szégyelte vagy tagadta volna, sőt fennen emlegeti.

Nem a palotáknak fényes gyertyaszála Vagyon én, hanem a konyhók mécsvilága; Alant születtem én, szalmafödél alatt, Sohasem tagadom meg a származásomat, Kis házikóra száll lelکم, mint a golyó, S egyszerű nótták kerepel le róla.

S valóban, ezek az egyszerű nótták az ő legremekebb alkotásai. Abban volt ő mester, a miben a nép volt a mestere. Az elevenség, közvetlenség, a természetes hű, az egyszerű, de erős szerkezet, egyszerűval: a népdalnak minden jellemző sajátsságai, a genuis teremtő hatalma által fokozva egyesülnek dalai-ban.

Életük, tevékenységük nem esztendőkbek, hanem századokban nyer kifejezést. Nincsenek kövte időhöz. De térhöz sem.

Az az igaz költő, ki a nép ajkára Hullatja kelének meennyi manáját, A szegény nép! olyan felhős láthatára, S felhők közt kéki eget csak néha napján lát.

Nagy fáradalmait ha nem enyhíti más, Enyhítsuk mi költők, daloljunk számára, Legyen minden dalunk egy-egy vizsgatlas, Egy édes álom a kemény nyoszolyára.

Ime, mily igaz, mely részvét szől itt a nép iránt, melyet Petőfi ószintén szeretett, érdeme szerint becsülé, sanlyar állapotján szóval, tollal, tettel segíteni igyekezett, sőt érdekében, ha jónak látta, lázított is.

Oh szent a szalmakunyhók küszöbe! Mert itt születek a nagyok, az ég A megváltókát ide küldi be.

Egyszer vádló keserűséggel jajdul fel: Haza csak ott van, hol jog is van, S a népnek ninc joga.

Másszor elszánt lelkesedéssel száll sikra a nép jogaiért az emberiség szent nevében.

— Jogtalanság a leggritább bélyeg Isten teremtményén, s ki rástúti Isten kezdé el nem kerülheti. —

Az alkotmány részása a tiétek, Tövisseit a nép közé vetétek; Ide a rózza néhany levélét, S vegyétek vissza a tövis felét!

Szeretett földművelő felebarátom! Valahányszor ez emlék mellett visel az utad, vedd le süvegedet s ne feledd eláradt mondani nevére, a kinél, mióta és mig a lélek, nem volt s nem lesz igazabb barátod, sorodnak hűbb osztályosa, javadnak lelkesebb munkálója, — de egyzersmind adj hálat magadban, hogy az, a miért ő küzdött, ma ki van küzde. A haza nem kemény mostohád már, a ki izzádasod díjában csak kenyeret vet s rongyokat dob rád.

A bőség kosarából mindenki egyaránt vehet. A jognak asztalánál mind egyaránt foglal helyet.

De Petőfi, t. közönség, sokkal magasabb, sokkal nemzetib volt, semhogy egy rend vagy osztály költőjének lehetne mondanunk, sokkal egyetemesebb és igazabb érzelmek, sokkal nemesebb és magasatosabb gondolatok zendülnek meg isteni lantján, semhogy minden tiszta kebelben élénk visszhangot ne költenek. Költői öröksége az egész nemzet kincse, dícsősége mindnyájunkra fényt csázt.

De teljesen és méltán csak úgy lesz a mienk, ha megértjük, ha nemcsak magasztalunk és kérkedünk vele, de olvassuk és ismerjük is, s költeményeiben valódi gyönyörűséget tudunk találni; ha nemcsak csodáljuk, de tanulunk is tőle s róla veszünk példát: ha szavainkkal egy az érzet s lelünk utja tetteinkben egyenes, mint ő nála; — ha meggyőződésünk

soha áruba nem eresztjük, mint ő nem tette; — ha nemzetünket «inadjuk még gyalázatában is», mint ő, ha a szabadság lesz «lelkünk Istensége», mint ő néki volt, — ha úgy szeretjük a hazát, mint ő, nem szájjal, mert «kinek a hon mindig ajkain van, nincsen annak, soka sines szívében», hanem áldozattal s tettel, mert ez az a «két tikör, mely a valódi honfit mutatja», — s ha márt ó vért ottotta érte, mi is készek vagyunk bármely pillanatban kiállani oda «hol rózsák teremnek, véres rózsák férfi keblen» s az élet-halálnak elkövetkeztető vészes napjaiban az ő tyrtaeusi tüzláng-szózata lesz buzditóknk:

«Véres a föld lábam alatt, Lelőtték a pajtásomat, Előre! Én se leszek rosszabb nála, Berohanok a halálba. Előre! Ha lehull a két kezünk is, Ha mindnyájan itt veszünk is Előre! Hogyha el kell veszni, nosza, Mí veszzünk el, ne a haza. Előre!

Baksay Sándor Kisfaludy-társasági tag beszéde.

Azoknak, kik az emberiségben legnagyobbak voltak, a kik a nemzetek életének különféle nyilatkozásaiban legfontosabb tényezőül magaslottak ki, dícsőségük abban áll, hogy hatásuk nincs kövte az ő rövid életükhöz, sőt nagyobbak, sőt fölvaszt növekednek haláluk után; abban az arányban, a melyben távolodik tőlük a jövő, növekszik hatásuk, nevük, emlékeztük, görökkelvöláságuk.

Életük, tevékenységük nem esztendőkbek, hanem századokban nyer kifejezést. Nincsenek kövte időhöz. De térhöz sem.

A közembernek — a mik vagyunk millió é s millió számra, — utját két ezölöp jelöli, egyikhez hősöfje, másíkhöz koporsója kövte, de a seklyé barátát, melyet a két ezölöp között az a csolnak hasított — ottan befolyják a habok.

Nem így a nagyoknál. Mint a nap utját csillag-képletek szegélyezik: úgy jegyzi ki a kegyeletes utókor a nagy és szép lelkeknek zodiákusát. Minden hely részt kéri a dícsőségékből, melyen keresztül ment, minden bolkon, mely neki árnyékok adott, híven őrzi a lombokat, melyek alatt pihent, minden porszem, mely sarura tapadt, furdik a fényben, mely nevérel sugárzik. Verseny támad bírtoká fölött. S itt a jelen pillanatban a verseny majdnem nagyobb mérveket ölt annál, a melyet Szmirna folytatott a többi hittal, s a kérdésmúl: Kéi volt életében? még feljebb megyünk, s felteszük a kérdést: Kéi volt, mielőtt született volna? «Az én eszontomból való esont», feleli egy tisztes és kiváló nemzetiség, egészen véve és időfők fogva a legihvőbb hozának mindannyi között, a kik szent István hajlékában velünk egy sön és egy kenyérnen élnek.

«De az én lelkeimből való lélek», diésekedik a magyar génusz, gondolván a lélekre, melynél mélyebb érzellemmel s bővsébb hangon soha a hazának senki nem vallott szerelmet, szerezmet, mely nemcsak mosolyogni és hizelegni, de metszeni, sebezni és kivérezni is tudott, s melynek nemcsak sugarait, de villámaít és mennyköveit is haragos lelkeknek láttuk, tudjuk mind. Jön a Kiskunság, kevélyen emelvén föl kalászkoszorú fejét, és azt mondja: «Enyim volt ő; az én róndáimnak, — melyek a pascsirán kívül más dalt nem hallottak soha, — némaságát az ő éneke varázsolta át zengő ligeté, az én sivatagimait az ő lelke öltöztette föl égi szivárványánál százezer virágból: az ő szíve, lelke mindig én hozám vágyott vissza, mert én tápláltam az ő képzelőletét az én édes tejemmel.» «De az ő lelkeknek kínesei az én aláztos hajlékomban tisztultak szinaranyjára, — mondják egymásután sorakozva: Sár-Szentlőrincz, Aszó, Selmec, az én dajkáló gondajm alatt fejlődött ez a lélek: «de itt kelt föl nyugtond s inné áramlottak ki fényes sugarai ennek a napnak, mondja Sopron és Páozony; «de én szépitettem meg ifjú életének rövid alkonyát», felelelek Szathmár bérezei, én tettem babéroszoros fejére a szerezem koszoruját. «En e koszoruhoz harmadikát tüztem véres rózsákából füvez», kérkednek az erdélyi ligetek. «Ne átkozzatok meg engemet — szól gyászba temetkezett Segevár völgye; én bennem teljesült az ő végakarata: itt folyt ki az ifjú vér szívéből, én vagyok a cipruserdő az ő jeltelen sírja fölött...»

Dicsőségés versenye száz és száz vidéknek, mely mind őrzi a költő emléket, nevét, s mint Caerhalom bajnoka a lányka lábanyomat, — pajzsára kimetszi. Itt is egy lábnyom, a költő lábnyoma pajzsra kimetszve. E házban lakott, nem a monda dícseski, hanem a történet bizonyítja. E házban lakott, s e pillanattól fogva e hazá nemzeti ereklyévé, a költő szemes monumentumainak egyikévé lön, hivattva vagyok ezt kinyilatkoztatni annak a társaságnak, a Kisfaludy-társaságnak nevében, melynek koronája ékes és ragyogó gyöngyét, — vagy homályos és értéktelen kővel közül egyedül ez az egy gyémánt hiányzik — ő sokkal nagyobb volt, mintsem az ott levő keretek bármelyikébe befoglalható lett volna.

Ez a szerény hajlék el fog egykor tűnni a földszínéről, az a márvány, melyen most az ő neve fénylik, el fog porlani talán hamarabb, mint gondolnók, szeretőnk: — de a lábnyom, az ő lábnyoma — hogy ő itt járt, itt növekedett, nem fog elenyészni, mig az ő halhatatlan éneke, most pascsirta és fülemle, majd vadgalamb, majd a sasok vijjogása, végig zeng az ország síkjain; — az a dal, melyet midőn hál a későbbi költő, kész összetörni lantját, mint egykor szent Cecilia, midőn az angyalok énekét meghallotta.

Üdvözlöm e lelkes és tiszteletreméltó közönséget, mely a mai napon egy drága ereklye hitbizományosává emelkedett. Mig nemzetünk nagyja és kicsinyje illy féltő gonddal őrzi jeleseit nagy nevét: — a költő szavaival fejezhetem be:

«Nem félek addig a haláltul, Viseljé bármilyen csallárdul A változékony sors magát, Sebet kapunk talán, de nem halált.»

III.

Dr. Sass István ünnepi beszéde.

Petőfi gyermekkorának csak egy évet tölté e helyen, egy évet, mely a végetlen mindenség időmérőjében tán pillanathoz hasonlítható, s mi mégis kifogyhatatlan kegyelettel ennek nyomait kék emléktáblával megörökíteni érdemesnek tarték. Hogy hű fitogtatástól menten jártunk ki, engedjék röviden bebizonyítanom.

E vidék kedvelt helye volt a költőnek. Közel ide, Borjádön óriás szellemének elévülhetetlen termékeivel találkozzunk. Ama világhírű négyökrös szekér ez országúton. Utzától Borjádíg tett meg egy csillagos nyári éjszakán nevezetes útját. Ott tilt ő «a hegyen, mint boglya tétéjen a golyó». Ama patak, melyről éneklé, hogy «életének képe ez», még most is ott tóvdezt. «Ősáimnak fényes kardja, fogszon függ — rozsa marja — rozsa marja, nem ragyog» — szintegy mint 39 évvel ezelőtt, itt időzésének ép ezen évzszakában. Ezenkívül még sok egyéb emlék töli személyét sajátjává együtt e vidék élő nemzedékéhez!

Azonban nem ezen nyomokat keressük mi ma. Ünnepélyünk célja itt töltött gyermekiségének megörökítése, azon gyermekkor, melyről örökségen megírni:

«Jött az idő, mely soha meg nem állott S miként a szélvész a virágot Elvitte boldog gyermekiségemet. Azóta tiszta látköröm Oly gyakran elsötétedett. S az éjszakában, mely sírként fedett el, Csak egy csillag volt, a köny, melylyel Sirattam boldog gyermekiségemet.»

Egy boldogtalan életnek megsirattól boldogsága van tehát e helyhez kövte, tisztelt közönség, s így kérdem, ki lehetne nagy költője iránt oly tiszteletlen, hogy azon helyet, hol gyermek-ártatlanságban boldog egy évet töltött, hol gyermek-barátneve szíve dobbanását tán első hallható, hová évek múltával vissza-terve, a viszontlátás örömében kinovifájást elfeledé s gyermekkorára emlékezve monná:

«Ismerem én jól e szemek sugárát A melylyen glóriába zárd, — Hajdanta boldog gyermekégetem —»

— szóval, hol életének oly nevezetes eseménye van megörökítve — mondom, mindezt miként ként feleldhetök el, midőn ő nemcsak e kedves időkré, hanem e helyre, ennek tétjára mindig szivesen emlékezett. Hisz e téren, ennek hajdan zöld pázsitján versengett lapdázó pajtásaival. Túl a völgyben pedig majd mint magános andalgó, majd a fészkelő madárkára leleskedő, majd ama dombról leszaladó szónok mint bátor kormányos tűnik fel képzeletemben — megannyi jeleneteivel ártatlan gyermekkorának!

S még egyéb emléke is füződik e helyhez. Petőfi — mint maga is monná — életiskolában járt és tanult legtöbbet, de ne feledjük, nem előké-születlenül. Ennek hiányában műremekait alig építheti vala föl s így alig tévedünk, ha e házat, mint iskolát, mint bizonyos irányban vezetett intézetet, alapvetőül fogadjuk el klasszikai kiképzése tekintetében. — Itt sajátította el szinte klasszikus képzettségű tanára, Lehr András vezetése mellett a latin nyelv alapjait anyyra, hogy már kora ifjúságában, ezen irányt fejlesztve, annak remekőit eredetiben olvasgassa s így költészetének üdőségét, ellenállhatlan báját részben ebből is meritheté. S így tán elfogultság nélkül állíthatjuk, hogy szívesen kéte gyökér-szála, tudniillik nyelvzetének egyszerű tisztasága és szíves szóval hangja itt e helyen — részben az iskolában, részben gyermekbarátneve bologtöltő közelében — fogazott meg, szívta be első táplálékát — azon szikrárt, melynek fénye haszánk dícsőségére még soká világotni fog.

És ma, a kegyelet oltárán áldozva, midőn azon helyet hol tamlt, hol megsirattót boldog gyermekiségének ideáját föltaláld, hol boldogtalan létére egyszerű boldognak érzelhet s annak vállt is magát, emléktáblával jelöljük — az innep méltóságához híven — irányában hálas kötelességet teljesítünk. Legyen e hely az ő emlékével gazdagabb!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Iskolakönyv Jókaitól. Koszorúróntól legújabbán Magyarországi története a népisírók szimárára... ezimel jelent meg egy könyvecské, melyet képekkel ellátva a Révay-testvérek adtak ki...

Szükséges mindenkinek megismerni nemzete történetét, mert ebből tanulja meg hazáját okosan szeretni... A Budavár történetéből diszes kötetet fog kiadni a főváros...

A magyar helyesírás rendszerének alapvonalai. Iskolai és magánhasználatra írta s a magyar tud. akadémiái nyelv- és széptudományi osztályának ajánlja Kmethy István.

Folyóiratok. A Révai-testvérek kiadásában megjelent Magyar ifjúság című folyóirat szerkesztő Kürtly Emil sokféle és az ifjúságot szórakoztató oktató tartalommal folytatja pályáját.

A képzőművészet remekei. Diwald Károly vállalatának újabb füzeté, a következő rajzokat adja: Venus Victrix, szobornál Canováttól; János evangélista, Correggiótól; szintén tőle Madonna; Morett Hubert (arckép) Holbeintől; Jupiter és Antiope, Titiantól.

Nemzeti színházban e hó 20-ikán kezdődtek meg az előadások Az ember tragédiájával, nagy közönség előtt. A zenekar helyét, mivel nagy zenekarra nincs többé szükség, megküszöbítették s ez által a nézőtér hátrahagyott székkel nagyobbodott.

Próbák az operaszínházban. Az első előadás napja véglegesen meg van állapítva szeptember 27-ikére. Jelen lesz a király is, s valószínűleg az ország összes notabilitásai, mert az első előadás épen.

az országgyűlés megnyitásával (sept. 28) esik össze. A színházban a múlt héten nevezetes próbákat tartottak: az akusztikával és a színpadi gépezettel.

Az opera egész személyzete összegyűjtve e hó 18-án s énekeltek a próba-termekben és a színpadon. Az akusztika igen jónak bizonyult mindenütt, a színház legutóbbi pontjairól is tisztán hallani az éneket.

Közintézetek és egyletek. Az országos tüzoltó szövetkezet Selmezbányán tartotta évi közgyűlést, melyre az egyesület számos tagja gyűlt össze.

Nemzetközi orvosi kongresszus ilésezett Kopenhágában, hol Pasteur is előterjesztette a veszettség gyógyítására tett tanulmányait és azok eredményét.

Egyház és iskola. Dr. Kuncz Adolf esornai prépost beigtatása e hó 20-ikán ment végre Csornán. Vasmege előkelősége nagy számmal jelent meg az ünnepélyen, s a város több épületét is zászlók díszítették.

Dr. Kuncz Adolf esornai prépost beigtatása e hó 20-ikán ment végre Csornán. Vasmege előkelősége nagy számmal jelent meg az ünnepélyen, s a város több épületét is zászlók díszítették.

küldött, sajnálkozva, hogy nem lehet jelen, midőn a kiadók akkor vannak együtt, mikor jó kedvük van. A toasztokban a könyvkereskedők és írók kölcsönös rokonszenvvel köszönték fel egymást.

A magyar tudományos akadémia palotájában a szünetidők alatt nagy újítások és javítások folynak. A földszinten az akadémiai bizottságok, valamint a geológiai és filológiai társulatok gyűléstermeit a mel-lékhelyiségekkel együtt, továbbá a Kisfaludy-termet újra festették s a földszinti folyosókat kijavították.

A hirlapiról nyugdíjintézet által rendezett sorsjáték iránt a közönség körében nagy érdeklődés mutatkozik. A sorsjegyek csak néhány nappal ezelőtt kerültek forgalomba és már is tömegesen kelnek.

Az állatvédő egyesület tisztikara közelebb tanácskozást tartott, s bővebb megbeszélés tárgyát képezte egy egyesületi közlöny kiadásának ügye is.

Egyház és iskola. Dr. Kuncz Adolf esornai prépost beigtatása e hó 20-ikán ment végre Csornán. Vasmege előkelősége nagy számmal jelent meg az ünnepélyen, s a város több épületét is zászlók díszítették.

Dr. Kuncz Adolf esornai prépost beigtatása e hó 20-ikán ment végre Csornán. Vasmege előkelősége nagy számmal jelent meg az ünnepélyen, s a város több épületét is zászlók díszítették.

kell és az elbocsátó levéllel igazolni hadkötelezettségük teljesítését. Az orsz. miutá rajz-iskolában és rajztanárképző-intézetben, valamint a kapcsolatos iparművészeti iskolában szeptember 3-tól 6-ig délelőtt lesznek a beiratások.

Az országos kiállítás iránt keleti szomszédaink érdeklődése is föl van ébresztve. A keleti osztály föllátása igen jó gondolat volt, s a kiállítás ama megbízottjait, kik az osztály érdekében Szerbiában, Romániában és Bulgáriában tettek látogatást és kérték a rokonszenves támogatást a kiállítási czikkék gyűjtéséhez.

A kiállítás területén most már mindenütt dolgoznak. A könnyebb szerkeztű épületek készítését is megkezdték. Sok apróbb épületek megépítését is lesz elég idő. A nagy iparcsermokon azonban sietve dolgoznak.

A budavári körmenet nagy fényvel ment végbe, s özőnli sokaság lepte el a vár utcáit és tereit. Az egyházi szertartást maga Simer bíróknok-prímás vezette. A szent jobbot reggel 7 óra után vitték az udvari kápolnába a helyőrségi templomba, hol a primás nagy misét mondott.

Az állatvédő egyesület tisztikara közelebb tanácskozást tartott, s bővebb megbeszélés tárgyát képezte egy egyesületi közlöny kiadásának ügye is. A tervezet értelmében az elnökség olyan javaslatot terjeszt a választmány elé, a mely szerint f. é. október hó 1-től kezdve egy havi közöny adassék ki, a melynek utján a tagok és ügybírók érteitést nverjenek az egyesület működéséről.

Nemzetközi orvosi kongresszus ilésezett Kopenhágában, hol Pasteur is előterjesztette a veszettség gyógyítására tett tanulmányait és azok eredményét. A kongresszus tagjai közt élénk eszmecserét idézett ez elő. Sokan kételkednek a francia tudos elméletének helyes voltában.

Egyház és iskola. Dr. Kuncz Adolf esornai prépost beigtatása e hó 20-ikán ment végre Csornán. Vasmege előkelősége nagy számmal jelent meg az ünnepélyen, s a város több épületét is zászlók díszítették.

kell és az elbocsátó levéllel igazolni hadkötelezettségük teljesítését. Az orsz. miutá rajz-iskolában és rajztanárképző-intézetben, valamint a kapcsolatos iparművészeti iskolában szeptember 3-tól 6-ig délelőtt lesznek a beiratások.

Az országos kiállítás iránt keleti szomszédaink érdeklődése is föl van ébresztve. A keleti osztály föllátása igen jó gondolat volt, s a kiállítás ama megbízottjait, kik az osztály érdekében Szerbiában, Romániában és Bulgáriában tettek látogatást és kérték a rokonszenves támogatást a kiállítási czikkék gyűjtéséhez.

A kiállítás területén most már mindenütt dolgoznak. A könnyebb szerkeztű épületek készítését is megkezdték. Sok apróbb épületek megépítését is lesz elég idő. A nagy iparcsermokon azonban sietve dolgoznak.

A budavári körmenet nagy fényvel ment végbe, s özőnli sokaság lepte el a vár utcáit és tereit. Az egyházi szertartást maga Simer bíróknok-prímás vezette. A szent jobbot reggel 7 óra után vitték az udvari kápolnába a helyőrségi templomba, hol a primás nagy misét mondott.

Az állatvédő egyesület tisztikara közelebb tanácskozást tartott, s bővebb megbeszélés tárgyát képezte egy egyesületi közlöny kiadásának ügye is. A tervezet értelmében az elnökség olyan javaslatot terjeszt a választmány elé, a mely szerint f. é. október hó 1-től kezdve egy havi közöny adassék ki, a melynek utján a tagok és ügybírók érteitést nverjenek az egyesület működéséről.

Nemzetközi orvosi kongresszus ilésezett Kopenhágában, hol Pasteur is előterjesztette a veszettség gyógyítására tett tanulmányait és azok eredményét. A kongresszus tagjai közt élénk eszmecserét idézett ez elő. Sokan kételkednek a francia tudos elméletének helyes voltában.

Egyház és iskola. Dr. Kuncz Adolf esornai prépost beigtatása e hó 20-ikán ment végre Csornán. Vasmege előkelősége nagy számmal jelent meg az ünnepélyen, s a város több épületét is zászlók díszítették.

kell és az elbocsátó levéllel igazolni hadkötelezettségük teljesítését. Az orsz. miutá rajz-iskolában és rajztanárképző-intézetben, valamint a kapcsolatos iparművészeti iskolában szeptember 3-tól 6-ig délelőtt lesznek a beiratások.

Az országos kiállítás iránt keleti szomszédaink érdeklődése is föl van ébresztve. A keleti osztály föllátása igen jó gondolat volt, s a kiállítás ama megbízottjait, kik az osztály érdekében Szerbiában, Romániában és Bulgáriában tettek látogatást és kérték a rokonszenves támogatást a kiállítási czikkék gyűjtéséhez.

A kiállítás területén most már mindenütt dolgoznak. A könnyebb szerkeztű épületek készítését is megkezdték. Sok apróbb épületek megépítését is lesz elég idő. A nagy iparcsermokon azonban sietve dolgoznak.

A budavári körmenet nagy fényvel ment végbe, s özőnli sokaság lepte el a vár utcáit és tereit. Az egyházi szertartást maga Simer bíróknok-prímás vezette. A szent jobbot reggel 7 óra után vitték az udvari kápolnába a helyőrségi templomba, hol a primás nagy misét mondott.

Az állatvédő egyesület tisztikara közelebb tanácskozást tartott, s bővebb megbeszélés tárgyát képezte egy egyesületi közlöny kiadásának ügye is. A tervezet értelmében az elnökség olyan javaslatot terjeszt a választmány elé, a mely szerint f. é. október hó 1-től kezdve egy havi közöny adassék ki, a melynek utján a tagok és ügybírók érteitést nverjenek az egyesület működéséről.

Nemzetközi orvosi kongresszus ilésezett Kopenhágában, hol Pasteur is előterjesztette a veszettség gyógyítására tett tanulmányait és azok eredményét. A kongresszus tagjai közt élénk eszmecserét idézett ez elő. Sokan kételkednek a francia tudos elméletének helyes voltában.

Egyház és iskola. Dr. Kuncz Adolf esornai prépost beigtatása e hó 20-ikán ment végre Csornán. Vasmege előkelősége nagy számmal jelent meg az ünnepélyen, s a város több épületét is zászlók díszítették.

győződést ama panaszok valódiságáról, melyekkel a szászok ol siránkozva fordulnak és oly gyakran a nagy Németország elé.

Az országos kiállítás iránt keleti szomszédaink érdeklődése is föl van ébresztve. A keleti osztály föllátása igen jó gondolat volt, s a kiállítás ama megbízottjait, kik az osztály érdekében Szerbiában, Romániában és Bulgáriában tettek látogatást és kérték a rokonszenves támogatást a kiállítási czikkék gyűjtéséhez.

A kiállítás területén most már mindenütt dolgoznak. A könnyebb szerkeztű épületek készítését is megkezdték. Sok apróbb épületek megépítését is lesz elég idő. A nagy iparcsermokon azonban sietve dolgoznak.

A budavári körmenet nagy fényvel ment végbe, s özőnli sokaság lepte el a vár utcáit és tereit. Az egyházi szertartást maga Simer bíróknok-prímás vezette. A szent jobbot reggel 7 óra után vitték az udvari kápolnába a helyőrségi templomba, hol a primás nagy misét mondott.

Az állatvédő egyesület tisztikara közelebb tanácskozást tartott, s bővebb megbeszélés tárgyát képezte egy egyesületi közlöny kiadásának ügye is. A tervezet értelmében az elnökség olyan javaslatot terjeszt a választmány elé, a mely szerint f. é. október hó 1-től kezdve egy havi közöny adassék ki, a melynek utján a tagok és ügybírók érteitést nverjenek az egyesület működéséről.

Nemzetközi orvosi kongresszus ilésezett Kopenhágában, hol Pasteur is előterjesztette a veszettség gyógyítására tett tanulmányait és azok eredményét. A kongresszus tagjai közt élénk eszmecserét idézett ez elő. Sokan kételkednek a francia tudos elméletének helyes voltában.

'Franklin-Társulat' kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvtárnál kapható — az osztr. tartományok számára Szelnyski György cs. k. egyet. könyvtárnál Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6

A LATIN NYELV SZÓTÁRA.

A KUTFŐKBŐL

A LEGJOBB ÉS LEGÚJABB SZÓTÁRRODALOMRA TÁMASZKODVA

ÖSSZEÁLLÍTOTTA

Dr. FINÁLY HENRIK.

Ára füzve 10 frt.

67 negyedréte iv.

Félbörkötésben 11 frt.

1884. aug. 92. sz. 1884. aug. BUDAPESTI SZEMLE

M. Tud. Akadémia megbízásából szerkesztette

GYULAI PÁL.

TARTALOM

Norraország és a magyarok a IX. és X. században. — Csopely Lászlótól.

Az Arthur monda-körből: (II.) Tennyson idylljei. Angolból. — Szász Károlytól.

Az ingatlan vagyon megadóztatásának fejlődése és mai állása Poroszországban. (II.) — Lukács Bélától

A bőgre. Plautus vigjátéka öt felvonásban, latinból — Csiky G.-től.

Költemény: Elvonulás. Lévy Józseftől.

Műtörténetünk és az ötvösműtárlat. — Hampel Józseftől.

Nyílt levelek: Bartal Antalhoz. — Finály Henrikől. — A szerkesztőhöz. — Görgei Istvántól.

A Pesti napló és a Kisfaludy-társaság.

A BUDAPESTI SZEMLE, mely eddig évenként hatszor jelent meg 80—90 lnyvi tartalommal, 1881 január 1-től kezdve havi szemlévé változott át, s megjelen évenként tizenötöt 120 lnyvi tartalommal, az eddigi előfizetési ár mellett.

A Budapesti Szemle tájékoztatni igyekszik a magyar közönséget az eszmékről, melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetítő kíván lenni egyfelől a szak tudomány és a művelt közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom közt. E mellett lehető széles tért nyit a nemzeti-gazdasági közleményeknek, a m. tud. akadémia nemzetgazdasági bizottságától támogatva.

Megjelen évenként 12-szer 10 lnyvi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 frt, félévre 6 frt. Előfizetéseket minden könyvtár elfogad. Bécsben, Szelnyski György cs. kir. egyet. könyvtár, I. Stefansplatz Nr. 6.

Az előfizetési pénzek az alulírt társulat kiadó-hivatalába küldendők be, vagy a könyvtárakhoz, a kik szintén föl vannak hatalmazva elfogadásukra.

FRANKLIN-TÁRSULAT,

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapesten.

HAZAI IPAR

RIGLER JÓZSEF EDE

GYÁRTELEPE BUDAPESTEN

a közeledő iskola-idényre dúsán felszerelt

papír-, író- és rajzeszközök raktárát,

ugymintén sajtóberendezését, díszes kiállítás

Iskolai füzetelt, legújabb gyorszómaló és erkölcsös mesékkel ellátott képes irkát, iskolai táskák, valamint levélpapírszítójának legújabb készítményeit, u. n. levélpapírok és levélszítók a legúj. ábrákkal és díszítésekkel.

Kaphatók a gyártelep belvárosi raktárában

kecskeméti utca 13-dik szám alatt.

Arjegysek kívánatra bérmentve. 1430

Gyártelep: VI. rózsá-utca. 55. sugárutól jobbra.

Folyó évi augusztus 1-jétől sugár-út 13. sz. Landon-utca sarkán.

Varrógépek,

a Wheeler & Wilson Mfg. Co. 1872 New-Yorkból

es. k. udvari szállítóktól, csakis

Otto Herman-nál

(OHM C. O. UTÓDA)

Budapesten, V. József-tér 5.

Különösen ajánlatnak az egyenes tüvel ellátott új horog-(Greifer)-varrógépek háromféle kivitelben, családok és iparosok részére; mint a jelenkor legjobbjait, a párisi világkiállításán a legnagyobb díjak „Grand prix” egyikével lettek kitüntetve.

Angol ujdonság ruhák és öltözetekre!

Egyenértékű verseny a lyoni bársonnyal, az annak egy negyedrészen.

Kékesfekete, elpusztíthatatlan, valamint minden más divatos színben.

NONPAREIL

A gyári jegy másolata, mely minden egyes termékünkön látható van.

VELVETEEN

Könnyű! Odatapadó! Selyemszerű! Tartós! Brilláns! Erős szövésű! Esőseppeltől nem lesz folts!

Bárminamú alkalmazásban pótolja a lyoni bársonyt!

Kapható minden nagyobb divatár-üzletben.

Egy egész fogsor 55 forint

Egy műfog 3 forint

GRÓSZ LAJOS

a nagyérdemű közönségnek legjobban berendezett fogtechnikai műtermét ajánlja, hol is teljes jótállás mellett mindennemű

műfog és fogsor,

valamint műleges szápadlás (Obturateur) a legújabb amerikai mód szerint készíttetik. Készítményeinek szoliditása mellett az általa 16 évi gyakorlattal bel- és külföldön szerzett tapasztalatok tanuskodnak.

Műterem:
Budapesten, IV., Magyar-utca 1. sz. a hatvani-utca sarkán. 9808

THEDO tanár szakállhagymája,

legjobb és legbiztosabb szer a szakáll szép növelésének eszközlésére.

Számtalan vannak még legmagasabb rangú férfiak között is, kik szép szakállukat csupán e szernek köszönhetik. — E szer a szakállt hihetetlen gyorsasággal növesztí, úgy hogy általa még 13 éves ifjak is a legkorábbi idő alatt teljes szakállhoz jutnak, miről a bizonyítványok ezrei is tanuskodnak.

Éder Ferencz gyógyszerész urnak Brunnben. A nekem küldött Thedo-féle szakállhagyma kitűnőnek bizonyult, mit köszönvelem mellett ezennel tudomására adok. Miskolc, 1879. szept. 25-én. **Otpreda József.**

Fürst József urnak Prágában. Szives köszönetem a szakállhagymáért; nagyon jónak találattott. Mindenkinek a legjobb lélekkel ajánlhatom. Schwarzbach, 1875. febr. 25. **Hirt Károly** s. k. épít. vállalkozó.

Fürst József gyógyszerész urnak Prágában. A szakállhagyma joggal mondható csodaszernek. Alig négyheti használat után örömmel látom régi hajtatamot teljesedébe menni. Kérem önt stb. Teschen, 1879. máj. 23-án. **Gándra Wenczel**, óraszerész urnak Prágában; Pozsonyban **Finstery Félix** urnak, Mihalýkapu. Temesváron **Tarcsay István**nál, 1 csomag ára frt 2-10.

Francia folyékony hajfestő-szer, (Chromat, Parisien) melylyel minden hajat tetszés szerint 10 perc alatt állandóan megfesthetni fekete, barna vagy szőke. Főúljadomságai: a szín állandó s a természetes színtől meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerű. — Ára 2 frt. A készletek (szőke, fekete stb.) 50 kr. **Főraktár: Budapesten, TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél, király-utca 12. szám.

A főtálató dr. Meidinger tanár ur által kizárólag, hitelesített gyár

MEIDINGER-KÁLYHÁKRA.

HEIM H., fiók: Budapest, Thonet-udvar. Gyár: Ober-Döbling, Bécs mellett. 1716 Raktár: Bécs, I., Kärntnerstrasse Nr. 42.

Legjobb szabályozható, töltő-s szellőző kályhák.

A kedveltség, melyben kályhánk mindenfelé részesülnek, sok utánszóra adott alkalmat. Figyelmeztetjük tehát, tekintettel melleszt a vásárlásnál a csővezeték s a kályha építését illetően, hogy jelszót ismert gyártmányainkat föl ne cserélje az utánszók; legyenek azok egyrészt mint Meidinger-kályhák vagy mint javított Meidinger-kályhák ajánlva.

Fűtés egész 3 szobáig csak egy kályhával. Központi fűtések egész épületekre. A gyár védjegye a kályhaajtók belső jére van beleütve.

MEIDINGER-OFEN H. HEIM

Védjegy. *Terjesztésk és ártalmatlanítások helyein és bérmentve.*

FOLYÉKONY GLYCERIN-CREME

9935

Szeplő, napsütés ellen májfoltok, pörnsenek ellen

A folyékony glicerin-creme sikerült egyesítése a legártatlanabb szernek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalos frissességét fentartják. Ez eltér az eddig közönségesen használt glicerin-illatszerektől, melyek a glicerinen kívül semmi nem hatályos részeket nem tartalmaznak. Ára frt 1.20.

Legfinom. glicerin-szappan glicerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és a finom piperesszappan minden kívánt előnyeivel bír. Darabja 35 kr.

Párisi hölgypor (legfin. poudre de riz) a bőrnek leggyengédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. — Hölgyeknek, úgy férfiaknál is borotválás után, nagy kedveltségnek örvend. — Egy doboz ára 50 kr. (fehér és rózsaszínű) tollal 1 frt.

Kézmosó-por mandula-szappan és spermacéttől készíve, a legártatlanabb arc- és kézbőr-tisztító szer. — Egy doboz ára 50 kr.

Rouge végéval arcpirosító, ára 50 kr.

Török József gyógyszerésznél, Budapest, király-utca 12. Hamisított párisi hölgypor-tól óvakodni tessék. Csak az tekintendő valódinak, melynek dobozán, valamint használati utasításán a fenti védjegy látható.

35-İK SZÁM. 1884. BUDAPEST, AUGUSZTUS 31. XXXI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: félévre 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 2 frt félévre 1 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 3 frt félévre 1 * KÜLFÖLDI előfizetőkhez a postai levél díjat meg kell fizetni.

A FRANCZIA MINISZTERELNÖK.

FRANCZIAORSZÁGNAK háboruja van Kínával. Augusztus 24-ikén a kínai hadihajók egy részét megsemmisítette a francia flotta Fu-Cseu előtt; Kína hadi szeptárát pedig rommá lötte. Augusztus 26-ikén a francia flotta Fu-Cseu körül, a Min folyó partjainál levő kínai erődöket bombázta. A Kínával kitört háború a tonkingi kérdés következménye. Tonking elfoglalása bonyolította össze a viszonyt a kínaiakkal, még pedig épen akkor, mikor már azt lehetett hinni, hogy a tonkingi kérdés szerencsésen el van intézve, Kínával is a szerződést megkötötte a két állam arra nézve, hogy a kínai csapatok kivonulnak a tonkingi erődökből. De e helyett megtámadták a francziákat, megszüntették a szerződést.

A Franciaországban legutóbb végbemenő események mutatják, hogy «erős kéz» intézkedik. És ez a kéz nem a köztársaság elnökének, Grévynek a keze, a ki csöndes, nyársalpogári természet. A miniszterium elnöke, Ferry már másfél év óta tartja magát a kormány élén. Ez magában is bizonyos erősséget jelent, mert az az előbbi miniszteriumok egymást váltogatták. Mindig és mindig miniszterválság volt. A hatalmas Gambetta sem maradhatott miniszter három hónapnál tovább. A kormányok soha sem melegehettek bele a dolgokba. Új miniszterek, új eszmékkel, más irányú szándékokkal jöttek. Ferry már a múlt év kezdete óta kormányozza Franciaországot. Hogy szeretetre méltó ember volna, azt senki sem mondja. Személyes kellemségeivel ugyan nem csinálna pártot magának, mint elődje, az örök ifjú Freycinet. Kitűnő szónoknak sincs elismerve. Közvetlen hatással ő nem uralkodik a parlamentben. Még csak nem is furfangos diplomata. Mégis győzi a hatalmat. «Tüzes republikánus», a «saint-diei ügyvéd» — ez volt Ferry régibb czime, mikor még nem a miniszterelnökséget viselte. Jelentékeny képességű politikusként tartották, mióta szerepelni kezdett, s «makacs, nyers miniszter» lett, mikor mint közoktatásügyi miniszter annyi kolostort bezárattatott és annyi szerzetest kiutasított Franciaországból. Ezért gyűlölik a monarchistákat. De gyűlölik a radikálisok is, mert Ferry ezeknek nyílt háborút izent. Ismételte ellenök Gambetta szavait: «fölkérésünk oduitokban is». Veszedelemnek tartja őket a mérsékelt köztársaságra nézve, s nekik tulajdo-

nitja a sok kormányválságot, melyet a köztársaságnak meg kellett élni. Valóban úgy látszik eddig, hogy Ferry alkalmas kormányozni Franciaországot. A politikában mindig a siker dönt. Ferrynek vannak sikerei, de nem annyi, hogy tisztán kitűnnek: csakugyan kiváló államférfini képesség vezet-e a francia miniszterelnököt, vagy érdes természete tartotta fent eddig, s a hatalomhoz való ragaszkodás győzte le az első akadályokat. Franciaország gyarmatügyi politikáját nagyban előtérbe vonta Ferry. Alig hogy Tunisz teljesen francia hűbéres tartomány lett, a tengeren túli hatalom növesztését tovább folytatta Afrikában, Madagaszkar szigetén, aztán hátsó

Ázsiában, Tonkingban, most pedig Kínával szállt szembe. De vajjon egy háborút sikernek lehet-e mondani? Ez dől el most. Ferry nagy hévvel lépett föl otthon, Franciaországban is. Vállalkozott rá, hogy keresztülvizsi az alkotmány módosítását, a mit Gambetta nem volt képes keresztülvinni és megbukott miatta. De Ferrynek szüksége volt, hogy az ellenzék kezéből kivegye ezt az éles fegyvert. A radikálisok izgattak vele, hogy a kormány nem meri a módosítást végrehajtani, nem akar gyökeres köztársaságot. Ferrynek épen annyi a baja a szenátussal, mint a radikálisokkal. Egy csapással akart fölük megszabadulni. Előterjesztette a javaslatot az alkotmány módosításáról.

JULES FERRY, FRANCZIA MINISZTERELNÖK.